विपद् पुर्वतयारी प्रतिकार्य योजना

(Disaster Preparedness and Response Plan - DPRP)

२०८१

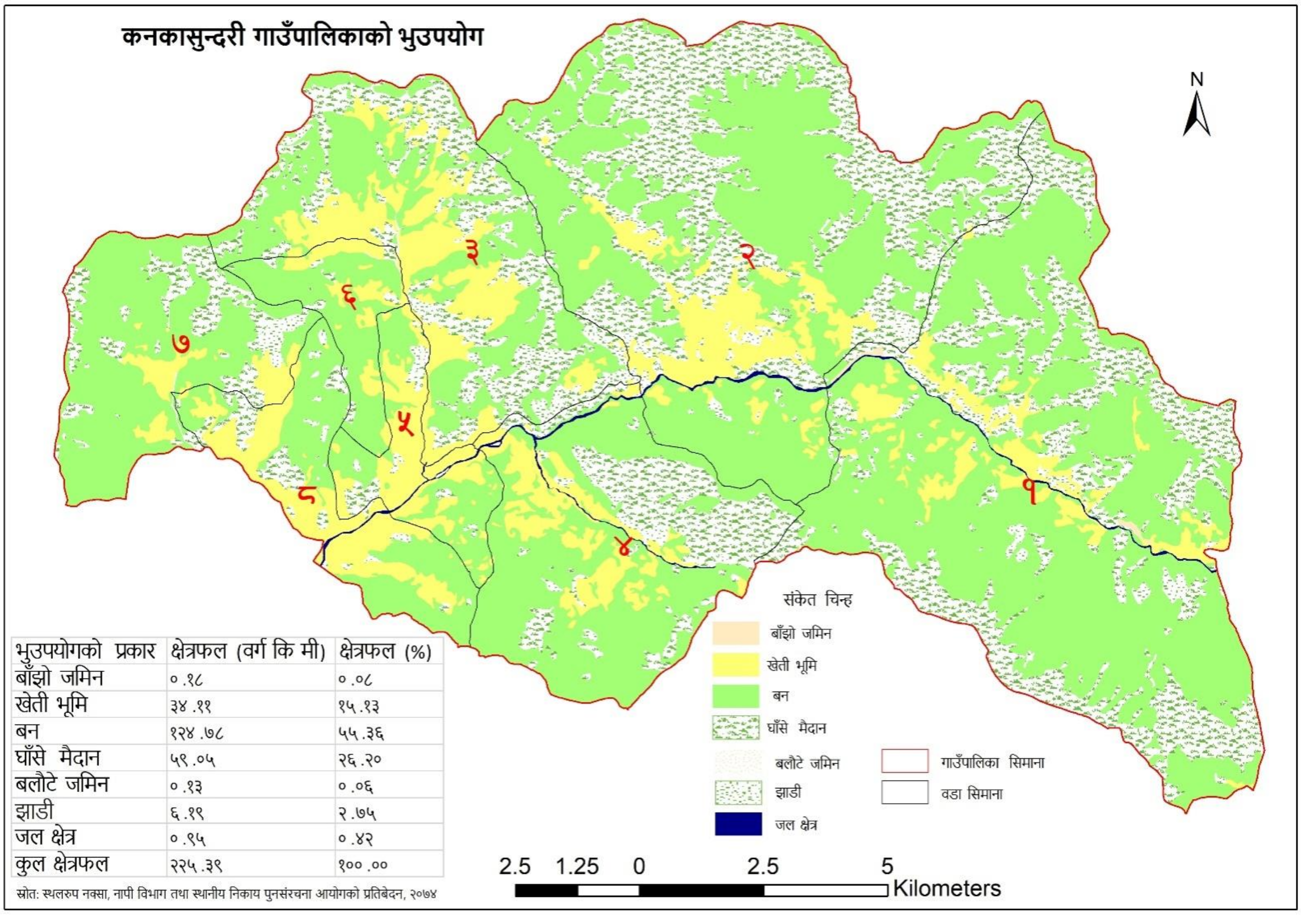

भुउपयोगको प्रकार	क्षेत्रफल (वर्ग कि मी)	क्षेत्रफल (%)
बाँझो जमिन	० .१८	० .०८
खेती भूमि	३४ .११	१५ .१३
बन	१२४ .७८	५५ .३६
घाँसे मैदान	५९ .०५	२६ .२०
बलौटे जमिन	० .१३	० .०६
झाडी	६ .१९	२ .७५
जल क्षेत्र	० .९५	० .४२
कुल क्षेत्रफल	२२५ .३९	१०० .००

स्रोत: स्थलरुप नक्सा, नापी विभाग तथा स्थानीय निकाय पुनसंरचना आयोगको प्रतिबेदन, २०७४

दस्तावेज : विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८१

प्रकाशक : कनकासुन्दरी गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, विराट, जुम्ला

आर्थिक, प्राविधिक सहयोग : प्लान इन्टरनेशनल नेपाल ,क्याड जुम्ला

अध्यावधिक गरेको बर्ष : २०८१

प्रकाशन मिति : २०८१

सर्वाधिकार : कनकासुन्दरी गाउँपालिका, विराट, जुम्ला

भूमिका

संघिय संरचना अनुसार ७५३ स्थानिय तहहरु मध्य कनकासुन्दरी गाउँपालिका नेपालको खस भाषाको उदगम थलो मानिने जुम्ला जिल्लाको सिँजा क्षेत्रको केन्द्र विन्दुमा अवस्थित रहेको छ । यस गाउँपालिकाको नामाकरण गाउँपालिकाको प्रख्यात कनकासुन्दरी मन्दिरको नामबाट भएको हो । समुन्द्री सतह देखि २५१४ मिटर मिटर सम्मको उचाई मा रहेको कनकासुन्दरी गाउँपालिका भौगोलिक अवस्थितिका हिसावले २९ डिग्री २४ मिनेट ४९सेकेण्ड उतरि अक्षांश र ८२ डिग्री 0 मिनेट ५५ सेकेण्ड पुर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ । जुम्ला जिल्लामा अवस्थित कनकासुन्दरी गाउँपालिका कर्णाली प्रदेश अन्तर्गतको उच्च पहाडी विशेषता बोकेको गाउँपालिका हो। संघीय गणतान्त्रिक लोकतन्त्रको स्थापना पश्चात स्थानीय सरकारको रूपमा जनताको विकासको तीव्र आकांक्षासँगै यस गाउँपालिकाको पूर्वाधार विकास र शहरीकरण पनि बढीरहेको छ । तर प्राकृतिक रूपमै भूकम्प, आगलागी, चट्याङ्ग, हावाहुरी, असिना र महामारी जस्ता बहु-प्रकोपका घटनाबाट क्षति व्यहोर्दै आइरहेको यस गाउँपालिकामा बढ्दो शहरीकरण र जलवायु परिवर्तनको प्रभावले विपद् तथा जनस्वास्थ्य जोखिम पनि बढ्दै गइरहेको छ।

नेपालको संविधानले विपद् व्यवस्थापनलाई तीनवटै तहका सरकारको साझा अधिकारको सूचीमा राखेको छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यावस्थापन ऐन, २०७४; विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यावस्थापन नियमावली, २०७६; स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ र स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७५ तथा जनस्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०७७ ले प्रवन्ध गरेको स्थानीय सरकारको विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी काम कर्तब्य र अधिकार अनुसार गाउँपालिकाले विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि आवश्यक नीति, रणनीति तथा योजना तयार गर्न, ऐन नियम तथा कार्यविधि तयार गर्न, अध्ययन अनुसन्धान र विपद् जोखिमको लेखाजोखा गर्न गराउन , विपद् प्रतिकार्यका लागि आवश्यक पूर्वतयारी गर्न तथा प्रतिकार्य संचालन गर्न सक्दछ । यसै आधारमा कनकासुन्दरी गाउँपालिकाले विपद् विपद् व्यवस्थापनको प्रभावकारी प्रतिकार्य र त्यसको निम्ति पर्याप्त पूर्वतयारीको लागि प्रकोप, संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखाको एवम् विगतका विपद् व्यवस्थापन तथा कोभिड १९ प्रतिकार्य तथा व्यवस्थापनको अनुभव समेतका आधारमा यस गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरेको छ ।

यस क्षेत्रमा बारम्बार भइरहने प्रमुख विपद्का घटनाहरूलाई मध्यनजर गरी समान्य पूर्वतयारी योजना र विषय क्षेत्रगत आवश्यकतालाई सन्तुलित र एकिकृत रूपमा सम्बोधन गर्न सात वटा विषयगत क्षेत्र निर्धारण गरी विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना तयार गरिएको छ। त्यसै गरी वारम्बार आईरहने तथा भविष्यमा हुसक्ने स्वास्थ्य संकटलाई मध्यनजर गरी स्वास्थ्य संकट पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका गतिविधिहरुलाई समेत यस योजनामा समेटिएको छ। गाउँपालिकाले विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि आफ्नै आन्तरिक स्रोत, विकास साझेदार संस्थाहरूको सहायता तथा निजी एवम् सामाजिक क्षेत्रसँगको साझेदारीमा यस योजनाको कार्यान्वयन गरिनेछ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई गाउँपालिकाका सम्बन्धित विषय क्षेत्रका योजना तथा कार्यक्रमहरूसँग समायोजना र एकिकरण गरी विपद् जोखिम सुसूचित विकासको अभ्यास मार्फत गाउँपालिकाको उत्थानशीलता विकास गरिनेछ। यस योजनाको कार्यान्वयनबाट पर्याप्त पूर्वतयारी र प्रभावकारी प्रतिकार्य गरी विपद बाट हुनसक्ने क्षति एवम् नोक्सानी घटाउन गाउँपालिकालाई सहयोग पुग्नेछ भन्ने विश्वास गरिएको छ।

कनकासुन्दरी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
विराट, जुम्ला
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

मन्तव्य

कनकासुन्दरी गाँउपालिकाको विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८१ तयार गरी यहाँहरु समक्ष प्रस्तुत गर्न पाउदा खुसी लागेको छ।कनकासुन्दरी गाँउपालिका बर्षेनी बाढी, पहिरो, हावाहुरी, आगलागी, जंगली जनावर आतंक, खडेरी ,सडक दुर्घटना ,हिमपात ,चट्याङ जस्ता प्राकृतिक प्रकोप तथा विभिन्न सरुवा रोग जस्ता विपद्का घटनाहरुबाट जनधनको क्षति भईरहेको छ। तसर्थ विपदका घटनाहरुको पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य गर्नु आजको आवश्यकता रहेकोले विभिन्न सरोकारवालाहरु संगको सुझाव सहित यो योजना तयार गरिएको हो।

विपद् ब्यवस्थापनका लागी स्थानीय स्तरको विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना एउटा महत्वपुर्ण दस्तावेजको रुपमा रहेको छ। विगतको विपदबाट सिकाई तथा प्रचलित ऐन कानुनलाई आत्मसाथ गरी स्थानीय तहबाट समन्वयात्मक भुमिकालाई थप प्रभावकारी र अझ जिम्मेवार बनाउदै यस गाँउपालिकाको विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ।

हाल राज्य पुर्नसंरचना अनुरुप स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ मा भएको ब्यवस्था बमोजिम स्थानीय तहको भुमिका थप सकृय बनाउनु पर्ने महसुस गरी विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने थालनी गरिएको हो।

यस गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाको निमित्त सहकार्य एवम् प्राविधिक सहयोग गर्ने साझेदारी सहयोग क्याड जुम्ला लाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । यस योजना तर्जुमाको क्रममा मस्यौदा समितिमा रहेर काम गर्नुहुने मस्यौदा समितिका सदस्यहरु, सबै वडाका वडाध्यक्ष तथा वडा विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरू तथा विभिन्न छलफलमा सहभागी भई सल्लाह सुझाव दिनुहुने सरोकारवाला संस्थाका प्रतिनिधिहरु, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु, त्यसैगरी योजना तर्जुमाको लागि योगदान गर्नुहुने यस गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष,विषयगत समितिका संयोजकहरू,प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र सम्बन्धित शाखाका प्रमुखहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु।

धन्यवाद ।

दामोदर प्रसाद आचार्य
गाउँपालिका अध्यक्ष
कनकासुन्दरी गाउँपालिका, जुम्ला

कनकासुन्दरी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
विराट, जुम्ला
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

भनाई

कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८१ तयार गरी यहाँहरु समक्ष प्रस्तुत गर्न पाउँदा खुशी लागेको छ । कनकासुन्दरी गाउँपालिकामा वर्षेनी पहिरो, बाढी, हावाहुरी, आगलागी, जंगली जनावर आतँक, सडक दुर्घटना, हिमपात, सर्पदँश, शितलहर र चट्याङ जस्ता विपदबाट जनधनको क्षति भईरहेको छ तसर्थ विपदका घटनाहरुको पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य गर्नु आजको आवश्यकता रहेकोले विभिन्न सरोकारवालाहरुसँगको सुझाव सहित यो योजना तयार गरिएको हो ।

विपद व्यवस्थापनका लागि स्थानीय स्तरको विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना एक महत्वपुर्ण दस्तावेजको रुपमा रहेकोछ । विगतको विपदबाट सिकाई तथा नयाँ ऐन, नियमलाई आत्मसाथ गरी स्थानीय तहबाट समन्वयात्मक भुमिकालाई थप प्रभावकारी र अझ जिम्मेवार वनाउदै यस गाउँपालिकाको विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरिएकोछ ।

हाल राज्य पुर्नसंरचना अनुरुप स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा भएको व्यवस्था बमोजिम स्थानीय तहको भुमिका थप सकृय वनाउनु पर्ने महसुस गरी विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने थालनी गरेको हो ।

योजना तयार गर्ने क्रममा सहयोग पुर्याउने स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरु, राजनितीक दल, स्थानीय सरकार, सरोकारवाला संघसंस्थाहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु साथै योजना तयार गर्न आर्थिक, प्राविधिक सहयोग पुर्याउने प्लान इन्टरनेशनल नेपाल, सहयोगी संस्था क्याड,जुम्ला जुल्लाको योगदान प्रति स्मरण गर्दछु ।

अन्तमा यस योजनाले विपदको समयमा गरिने प्रभावकारी समन्वयात्मक प्रतिकार्यलाई सहज र योजनावद्ध गर्न मदत गर्नेछ भन्ने विश्वास लिएकोछु ।

धन्यवाद ।

....

प्रेम कली वुढा

उपा अध्यक्ष

कनकासुन्दरी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
विराट, जुम्ला
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

पत्र सङ्ख्या:

चलानी नम्बर :

शुभकामना

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानसिल योजना तर्जुमा निर्देशिका-२०७४, राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य ढाँचा २०७५, विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली २०७६, अनुरुप निर्माण भएको यो योजना गाउँपालिका र स्थानीय समुदायको साझा सम्पति हो । यो योजना गाउँपालिका तहको विपद पुर्वतयारी प्रतिकार्य योजनाले निर्दिष्ट गरेका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्न सहयोगी हुनेछ। कनकासुन्दरी गाँउपालिका विपद पुर्वतयारी प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न स्थानीय समुदाय सँग सहकार्य गर्न ईच्छुक रहेको जानकारी गराउँदछु।

अन्तमा, यो विपद पुर्वतयारी प्रतिकाय योजना निमार्ण प्रक्रियामा सूचना संकलन तथा अन्य विविध सहयोग गर्नुहुने स्थानीय विपद पुर्वतयारी प्रतिकार्य समितिका सदस्यहरू, यस कार्यका लागि प्राथमिकता दिनुहुने गाउँपालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष वडा अध्यक्ष र जनप्रतिनिधिज्यूहरू र यस कार्यलाई महत्वदिई आर्थिक तथा प्राविधिक रूपमा सहयोग पुऱ्याउने **क्याड जुम्ला** लाई धन्यवाद् दिदैं रणनीति अनुसारको यो विपद पुर्वतयारी प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयन प्रक्रियामा प्रभावकारी रूपमा कार्यन्वयन गर्न प्रतिवद्द छु । साथै यस कनकासुन्दरी गाँउपालिकाका स्थानीय जनता, जनप्रतिनिधि ज्यूहरू,राजनीतिकदलहरु तथा अन्य सरोकारवाला व्यत्ति तथा संघ संस्थाहरु लाई यो योजनाको सफल कार्यान्वयनमा पनि उतिकै साथ सहयोग र समन्वयका लागि सबैसंग अनुरोध गर्दै विपद पुर्वतयारी प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

धन्यवाद ।

दीपेन्द्र भण्डारी
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
कनकासुन्दरी गाँउपालिका

विषयसूची

परिच्छेद एक : प्रारम्भिक 1

१.१ पृष्ठभूमि 1

१.२ योजनाको उद्देश्य 1

1.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया 2

१.४ योजनाका तर्जुमा एवम् कार्यान्वयनका आधारभूत मान्यता 2

परिच्छेद दुई : गाउँपालिकाको विपद् जोखिम तथा क्षमता विश्लेषण 4

२.1 गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय 4

2.३ गाउँपालिका प्रमुख र प्राथमिकतामा रहेका प्रकोपहरू 5

2.४ प्रकोपको मौसमी विश्लेषण 6

2.५ सामाजिक सङ्कटासन्नता विश्लेषण 7

2.६ प्रकोप सङकटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण 7

2.७ सम्भावित विपद् जोखिम विश्लेषण 9

2.८ विपद्को अनुमानित परिदृष्य 10

२.९ गाउँपालिकाको क्षमता विश्लेषण 11

2.१० विषयगत क्षेत्र तथा कार्य जिम्मेवारी 13

परिच्छेद तीन : पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना 17

3.1 सामान्य पूर्वतयारी कार्ययोजना 17

३.२ पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्ययोजना 18

3.3 आपत्कालीन प्रतिकार्य (कार्यविधि) कार्ययोजना 25

परिच्छेद चार : कार्यान्वयन अनुगमन तथा सिकाई योजना 35

४.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन रणनीति 35

४.२ स्रोत साधनको व्यवस्थापन 36

४.३ क्षमता विकास रणनीति र योजना 36

४.४ अन्य निकायसँगको समन्वय र सहकार्य 36

४.५ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजना 37

परिच्छेद छ विविध 40

१. आर्थिक श्रोत र उपलब्ध हुने विधि 40

२. अन्य निकायहरु सँगको समन्वय र सहकार्य 40

३. अनुगमन मुल्याकन तथा सिकाई 40

४. अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संयन्त्र 41

५. क्षमता विकास 41

६. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन र पृष्ठपोषण 42

परिच्छेद सात विविध अनुसुचिहरु : 42

अनुसूची -१ : स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण......62
अनुसूची -३ : सरोकारवाला निकायको पहिचान तालिका 63
अनुसूची -२ : विषयगत क्षेत्रको विवरण......64
अनुसूची -४ : उपलब्ध स्रोत साधनहरूको विवरण 68
अनुसूची - ५: अनुगमन तथा मूल्यांकन फारम......71
सन्दर्भ सामग्रीहरु 72

परिच्छेद एक : प्रारम्भिक

१.१ पृष्ठभूमि

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको मूलभूत उद्देश्य विपद्‌बाट हुने मृत्युदर तथा प्रभावितहरुको सङ्ख्या उल्लेख्य रूपमा घटाउनु, विपद् वा महामारीका कारण उत्पन्न हुनसक्ने संकटको रोकथाम एवम् व्यवस्थापन गरी मानवीय क्षति न्यूनीकरण गर्नु, कृषि उद्योग, सडक, सञ्चार, खानेपानी एवम् सरसफाईका संरचना तथा स्वास्थ्य र शिक्षाका पूर्वाधार एवम् सेवामा विपद्का कारणबाट हुने क्षति तथा नोक्सानी घटाउँदै तिनीहरूको उत्थानशीलता बढाएर विकासको दीगोपनालाई स्थायित्व दिनु र विकास तथा पूर्वाधार निर्माणमा गरिएको लगानीलाई सुरक्षित गर्नु हो । तीववटै तहका सरकारको अधिकार बाँडफाट सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यावस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ (२) तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यावस्थापन नियमावली, २०७५ को दफा ८ (१) एवम् स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ (२) न तथा ११ (४) ख (१५) र स्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५ को दफा ४८ मा प्रवन्ध गरिए बमोजिम स्थानीय तहको विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा तोकिएको काम कर्तब्य र अधिकार एवम् विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्वस्थापन राष्ट्रिय नीति, २०७५ तथा रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८ - २०३० को लक्ष्य र मार्गदर्शन एवम् नीतिगत र कानूनी आधार एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ को पहिलो संशोधन २०७६ ले तय गरेको विधि र प्रकृया बमोजिम गाउँपालिकाको विपद् प्रतिकार्यलाई चुस्त तथा प्रभावकारी बनाउन र त्यसको लागि आवश्यक पूर्वतयारी गर्न यस कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरिएको छ।

१.२ योजनाको उद्देश्य

विपद् विपद् व्यवस्थापन को समयमा प्रभावितहरूको जीवन रक्षा, सम्पत्ति तथा जनधनको सुरक्षा र संरक्षण गरी मानवीय संकटको सामना तथा प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्न स्थानीय स्रोत साधन र प्रविधिको उपयोग गर्दै आघातमा परेका व्यक्ति तथा समुदायलाई उचित मानवीय सहायता सुनिश्चित गर्नु र प्रकोपको रोकथाम तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि गाउँपालिकाको स्रोत साधन एवम् क्षमता वृद्धि गर्दै विपद् जोखिम तथा स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापन पद्धति, संरचना र प्रकृयालाई प्रभावकारी र जवाफदेहीपूर्ण ढंगले परिचालन एवम् कार्यान्वयन गरी कनकासुन्दरी गाउँपालिकालाई उत्थानशील तथा सुरक्षित गाउँपालिकाको रूपमा विकास गर्न मद्दत गर्नु यस योजनाको प्रमुख उद्देश्य हो भने यसका विशिष्ट उद्देश्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

१. विपद्‌बाट हुनसक्ने क्षति तथा नोक्सानी घटाउनु र प्रभावित हुने व्यक्ति, परिवार तथा समुदायलाई उपयुक्त मानवीय सहायता सुनिश्चित गर्नु ।
२. गाउँपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई व्यवस्थित र समन्वयात्मक रूपमा कार्यान्वयन गर्नु ।
३. विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारीका लागि स्थानीय साधन स्रोतको अधिकतम् परिचालन गर्नु ।
४. विपद् पूर्वतयारीलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरी विपद् पछि उद्धार राहतका लागि हुने खर्च घटाउनु ।
५. विभिन्न सरोकारवाला निकाय तथा संस्थाहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा गाउँपालिकाको विपद् प्रतिकार्य पद्धति, संरचना तथा समग्र क्षमता सुदृढ गर्नु ।
६. विषयगत क्षेत्रका आधारमा गाउँपालिकाको विपद् न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्षमता बढाउँदै क्षेत्रगत तथा नियमित विकास कार्यक्रम मार्फत विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई निरन्तरता दिनु ।

1.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया

कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा पूर्वतयारी योजना बनाउने सन्दर्भमा २०८० चैत्रमा गाउँपालिका अध्यक्षको अध्यक्षतामा विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकमा छलफल भयो । उक्त बैठकले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने निर्णय गऱ्यो ।

गाउँपालिकालाई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्न प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने सहमति बमोजिम गाउँपालिका र पेस नेपालका प्रतिनिधि रहेको योजना मस्यौदा समिति निर्माण भयो र विधि, प्रक्रिया र कार्यतालिका तय गरी योजना तर्जुमाको प्रक्रिया शुरू गरियो ।

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा

१. प्रारम्भिक छलफल र विषयगत क्षेत्रको पहिचान

२. गाउँपालिकाको संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा

३. योजना तर्जुमा बैठक तथा कार्यशाला

४. योजनाको प्रारम्भिक मस्यौदा तयारी

५. सरोकारवालाहरूको बैठक र मस्यौदामाथि छलफल

६. अन्तिम मस्यौदा तयारी र स्वीकृति

गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति, वडाध्यक्षहरु र सरोकारवालाहरूबीचमा छलफल गरी गाउँपालिकाको सङ्कटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखाको गरियो । यही छलफलबाट विषयगत क्षेत्रको पहिचान गरी सात वटा विषयगत क्षेत्र निर्धारण गरियो । सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणका आधारमा पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू निर्धारण गरियो । त्यसपछि विषयगत क्षेत्र र संयुक्त योजना तर्जुमा बैठकहरू सञ्चालन गरी त्यसका आधारमा योजनाको मस्यौदा तयार गरियो । सरकारवालाहरूको बैठक आयोजना गरी मस्यौदामाथि छलफल र पृष्ठपोषण लिने काम भयो । प्राप्त पृष्ठपोषण समेतलाई समेटेर योजनाको अन्तिम मस्यौदा तयार गरियो । यस प्रकार कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा भएको हो

१.४ योजनाका तर्जुमा एवम् कार्यान्वयनका आधारभूत मान्यता

१. गाउँपालिका क्षेत्रमा गरिने विपद् जोखिम न्यूनीकरण, व्यवस्थापन, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा पुनर्निर्माणका सबै गतिविधिहरू गाउँपालिकाको नेतृत्वमा हुनेछन् ।

२. विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी कार्यमा कहिँ कतै रिक्तता हुन नदिन र सन्तुलित कार्यान्वयनको लागि सात वटा विषयगत क्षेत्र (Cluster) को प्रवन्ध गरिएको छ । यस गाउँपालिकामा कार्यरत सबै सरोकारवाला निकायहरू तथा संस्थाहरूले आफ्नो कार्यक्षेत्र बमोजिम सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रसँगको समन्वयमा प्रतिकार्य र पूर्वतयारीका गतिविधिहरूमा सहयोग गर्नेछन् ।

३. विपद् पूर्वतयारीको काम, विपद् प्रतिकार्य तथा मानवीय सहायताका लागि गरिने सहयोग एकद्वार नीति बमोजिम गाउँपालिकाको स्वीकृत मापदण्ड र प्रक्रिया अनुसार हुनेछ ।

४. विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारीको काम विषयगत क्षेत्रको समन्वय तथा गाउँपालिकाको नेतृत्वमा हुनेछ र लेखाजोखा, सूचना व्यावस्थापन, श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन एकिकृत पद्धति अनुरूप हुनेछ ।

५. समुदाय, सामाजिक संस्था तथा सरकारी निकायहरूको एवम् विपद् प्रतिकार्य क्षमता विकास गरी गाउँपालिकाको समग्र विपद् व्यवस्थापन क्षमता सुद्दढ गरिनेछ ।

६. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्यको काम स्थानीय सरकारको नेतृत्व तथा समन्वय, सामाजिक तथा नागरिक क्षेत्रको सहयोग र नीजि क्षेत्रसँगको साझेदारीमा हुनेछ ।

७. विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका गतिविधि तथा मानवीय सहायताका कार्यहरू सुशासनको मान्यता अनुरूप पारदर्शी, सहभागीतामूलक र समावेसी हुनेछन् ।

८. विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा मानवीय सहायताका गतिविधिहरू मानवता, तटस्थता, निष्पक्षता र स्वतन्त्रता जस्ता मानवीयताका मुलभूत सिद्धान्तमा आधारित हुनेछन् ।

९. विपद् जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा समग्र विपद् व्यवस्थापनमा उपलब्ध स्थानीय श्रोत तथा जनशक्तिको अधिकतम प्रयोग र परिचालनको नीति लिइनेछ ।

१०. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा विपद् व्यवस्थापनका प्राथमिकता प्राप्त कार्यहरूलाई क्षेत्रगत विकासका नियमित गतिविधिहरूसँग एकिकृत गरी विकासमा मूल प्रवाहीकरण गर्दै गाउँपालिकाको उत्थानशीलता विकासमा सहयोग पुगेनेछ ।

परिच्छेद दुई : गाउँपालिकाको विपद् जोखिम तथा क्षमता विश्लेषण

२.1 गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

जुम्ला जिल्लामा अवस्थित कनकासुन्दरी गाउँपालिका कर्णाली प्रदेश अन्तर्गतको उच्च पहाडी विशेषता बोकेको गाउँपालिका हो। यस गाउँपालिका जुम्ला जिल्लाको सदरमुखकाम खलंगा देखि करिव ६७ किमि दुरीमा पश्चिम भागमा रहेको छ।यस गाउँपालिकको पुर्वमा पातारासी गाउँपालिका पश्चिममा कालिकोट जिल्लाको पलाता गाउँपालिका उतरमा मुगु जिल्लाको खत्याड गाउँपालिका र दक्षिणमा सिँजा गाउँपालिका सँग सिमाना जोडिएको छ।जुम्ला जिल्लाको कुल भुभाग ८.११ प्रतिशल ओगट्ने यस गाउँपालिकाले २२५.३६ वर्ग कि.मि भु-भाग ओगेटेको छ। साविक बुम्रमाडीचौर, मालिकाबोता कनकासुन्दरी विराट र पाण्डवगुफा गा.वि.स मिलेर बनेको यो गाउँपालिकामा ८ वडा कार्यालय सँगै यहाँको भौगोलिक अवस्थिति, ऐतिहाँसिक चिनारी र प्राकृतिक तथा सास्कृतिक उत्कृष्ठता विकासका प्रचुर सम्भावना रहेको छ। कनकासुन्दरी गाउँपालिकामा १३२१६ जनसंख्या बसोबास गर्दछन्।

यस कनकासुन्दरी गाउँपालिका क्षेत्र भएर बग्ने हिमानदी मुख्य नदी हो। हिमा नदी यहाँको लामो एवं महत्वपुर्ण नदी हो। यस नदीको छेउछाऊ रहेका जमिन बढी उर्वरा हुने भएकोले प्राचिनकाल देखि नै यस नदी किनारमा वस्तीहरु रहेकाछन। वजार वीच भएर वग्ने महेन्द्रमली खोला, रोकायावाडा र रानिशैनको विचमा वग्ने खोला हिमानदीमा मिसिने मुख्य खोलाहरु हुन। यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र पर्ने मुख्य ताल तलैयाहरुमा सिउरी दहएक हो। यो गाउँपालिकाको वरीपरी रहेका डाडाहरुमा हरियाली वनजंगल रहेको पाईन्छ। यी जंगलहरुमा गुच्छीच्याउँ , चिराईतो ,उत्तिस , कटुको आदी जस्ता बहुमुल्य जडीवुटी रहेको पाईन्छ।

तालिका १: कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको वडागत जनसाङ्ख्यिक विवरण

वडा न	*पुरुष*	*महिला*
१	*५९०*	*५५४*
२	*७८०*	*८०३*
३	*११०३*	*१०७१*
४	*८२१*	*९००*
५	*६८०*	*७१०*
६	*८३३*	*८९१*
७	*८७३*	*८८३*
८	*१०५४*	*१०७९*
	६७३४	*६८९१*

श्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२. विगतका विपद्का घटना एवम् क्षति विश्लेषण

२०७९ साल चैत्रमा गरिएको यस गाउँपालिकाको प्रकोप, सङ्कटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखाको आधारमा बाढी, सडक दुर्घटना, आगलागी, वन्य जन्तुको आक्रमण, हावाहुरी, चट्याङ्, कोभिड १९ महामारी, असिना, पहिरो र खडेरी गरी ११ प्रकारका विपद्का घटनाहरू विगतमा हुने गरेको पाइएको छ ।

तालिका २: कनकासुन्दरी गाउँपालिकामा विगतमा भएका विपद्का घटनाहरुको विवरण

साल महिना	विपद्को घटना	प्रभावित वडा/बस्ती	प्रभावित परिवार	मानवीय क्षति	आर्थिक नोक्सानी हजारमा	अन्य क्षति
२०७२	भूकम्प	सबै वडा र बस्ती	०	०	८०००	
२०५८ जेष्ठ २०७६, 2079 श्रावण	बाढी	१,२,३,४,५,६,८	८००	5	१५०००	- खाध्यान्न, वाली, पशु

साल महिना	विपद्को घटना	प्रभावित वडा/बस्ती	प्रभावित परिवार	मानवीय क्षति	आर्थिक नोक्सानी हजारमा	अन्य क्षति
२०७२, 2080 फाल्गुन	सडक दुर्घटना	१,२,४,६,७	१२	9	१०००	
२०७५ माघ, २०७७,	आगलागी	सवै वडा	३००	५	२५०००	खाध्यान्न, वाली, पशु
हरेक वर्ष	वन्य जन्तुको आक्रमण	१,२,३,७	१५०	०	२००००	पशु, वाली
हरेक वर्ष	हावाहुरी	सवै वडा	१२००	०	६०००	फलफुल
हरेक वर्ष	चट्याङ	सवै वडा	६५	३	३०००	पशु, घर
२०७६,२०७७,२०७८	कोभिड १९	सवै वडा	२००	१	२००००	व्यवसाय
हरेक वर्ष	असिना	सवै वडा	२२००	०	८०००	खाध्यान्न, वाली,
हरेक वर्ष	पहिरो	१,२,३,४, (राजमार्ग क्षेत्र)	१५	12	२५०००	खाध्यान्न, वाली, पशु, घर
हरेक वर्ष	खडेरी	सवै वडा (पाखो जग्गाहरु)	१०००	०	१००००	खाध्यान्न, वाली,

2.३ गाउँपालिका प्रमुख र प्राथमिकतामा रहेका प्रकोपहरू

कनकासुन्दरी गाउँपालिकामा भूकम्प, बाढी, सडक दुर्घटना, आगलागी, वन्य जन्तुको आक्रमण, हावाहुरी, चट्याङ, कोभिड १९ महामारी, असिना, पहिरो र खडेरी गरी ११ प्रकारका विपद्का घटनाहरू विगतमा हुने गरेको पाइएको छ ।वडागत सङ्कटासन्नता विश्लेषण गर्दा सबै वडालाई अर्थात सिंगो गाउँपालिकालाई एकैचोटी र ठूलो क्षति गर्न सक्ने र प्रभाव पार्न सक्ने विपद् पहिरो हो जुन हरेक वर्ष जोखिमका रुपमा रहेको छ र राजमार्गमा मात्र हरेक वर्ष कम्तिमा एक करोडको क्षती गर्दछ। सिंगो मुलुक नै भूकम्पको उच्च जोखिममा भएकोले यो गाउँपालिका पनि भूकम्पको उच्च जोखिममा छ कोभिड १९ जस्तै उच्च संक्रामक महामारी यस कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको लागि प्रमुख संकटको रुपमा देखिएको छ । त्यसैगरी आगलागि, वन्यजन्तु आक्रमण, खडेरी र बाढी पनि यस गाउँपालिकामा स्वास्थ्य संकट निम्त्याउने विपद्हरू हुन् । गाउँपालिकाका ८ वडाहरूमध्ये अधिकांश वडामा पहिरो र बाढी बारम्बार दोहोरिरहने र बर्षेनी जनधनको धेरै क्षति गर्ने प्रकोपमा पर्दछन् । सडक दुर्घटना र आगलागी पनि यस गाउँपालिकाका प्रमुख प्रकोपहरू हुन् । वडाको भौगोलिक विषेशता भूस्वरुप, प्रकोपको सम्मुखता तथा सामाजिक आर्थिक अवस्थाले समग्र विपद्को जोखिम स्तर निर्धारण गर्दछ ।

तालिका ३: कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको वडागत प्रकोप स्तरीकरण

वडा नं.	वाढी	पहिरो	चट्याँङ	आगलागी	हावाहुरी	असिना	भुकम्प	खडेरी	सडकदुर्घटना	कोभिड -१९	वन्यजन्तु आक्रमण
१	२	१	–	–	–	–	–	–	–	४	३
२	३	१	–	५	–	२	–	४	–	७	६
३	३	२	–	–	–	–	–	१	–	४	५
४	१	–	–	३	२	–	–	–	–	४	–
५	१	२	–	३	४	–	–	–	–	५	–
६	४	–	–	२	३	–	–	१	–	५	–
७	१	४	२	–	३	–	–	–	–	५	६
८	१	२	–	३	४	–	–	–	–	५	–

श्रोत: गाउँपालिकाको प्रकोप सङ्कटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा, २०७९

2.४ प्रकोपको मौसमी विश्लेषण

भौगर्भिक प्रकृयाबाट उत्पन्न हुने भूकम्प जस्ता प्रकोप जुनसुकै समयमा पनि आउन सक्छन् जसको मौसमी प्रकृति हुँदैन । भूकम्पको लागि बाह्रै महिना उत्तिकै जोखिमयुक्त समय हो । जलवायु अथवा मौसमजन्य प्रकोपका घटना मौसममा निर्भर हुन्छन । मनसुनी हावापानीको क्षेत्रमा अवस्थित नेपालमा हावापानीको विशेषता त्यसै अनुरूप निर्धारण भएको हुन्छ । नेपालमा वार्षिक वर्षाको ८० प्रतिशत वर्षायामको चार महिनामा हुने गर्छ भने हिउँदे वर्षा कम मात्र हुने गर्दछ ।

त्यसकारण बाढी, डुवान जस्ता जलउत्पन्न प्रकोप जेठ देखि असोजसम्मको चार / पाँच महिनाको अवधिमा बढी हुने गर्दछन् । हिउँदको समय सुख्खा हुने तथा फागुन चैतमा हावाहुरी पनि बढ्ने हुँदा आगलागीका घटना पनि बढ्छन् । सडक दुर्घटनाको कुनै मौसमी प्रकृति त हुँदैन वेमैसमी तर वर्षाको समयमा सडक खराव हुने र बाढी पहिरोले पनि सडक दुर्घटना बढाउने भएकोले दुर्घटनाहरू बढी हुने गर्दछन् । समग्रमा महामारीको पनि खासै मौसमी प्रकृति देखिँदैन तर वन्यजन्तु आक्रमण तथा पहिरो जस्ता महामारी वर्षा एवम् गर्मी समयमा बढी हुने गर्दछ ।

प्रकोप पात्रो विश्लेषणले प्रकोपको मौसमी प्रकृति अनुसार पूर्वतयारीको लागि कुन समयमा केन्द्रित हुने र प्रतिकार्यको लागि कुन समयमा तत्पर रहने भन्ने योजना तयार गर्न मद्दत गर्दछ । कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको सन्दर्भमा असारदेखि असोजसम्मको समयमा बढी विपद्का घटनाहरू हुन सक्ने समय हो । यो समयमा सबैभन्दा बढी बाढी तथा डुवानका घटनाहरू हुन सक्छन् । सडक दुर्घटना, महामारी र भूकम्प जुनसुकै बेला पनि हुन सक्छ । त्यसैले वर्षा शुरू हुनुभन्दा अगाडी बैशाखमा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन गर्ने, आवश्यक र तत्काल गर्नुपर्ने तयारीहरू गर्ने, संयन्त्र, जनशक्ति, यन्त्र, उपकरण तयारी अवस्थामा राख्ने गर्नु पर्दछ ताकि विपद्को समयमा छिटो र व्यवस्थित तरिकाले काम गर्न सकियोस् र जनधनको क्षति नहो

तालिका ४: कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको प्रकोप पात्रो

प्रकोप	बैसाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंशीर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
भूकम्प	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च
बाढी	न्युन	न्युन	उच्च	उच्च	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन
सडक दुर्घटना	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम
आगलागी	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	उच्च	उच्च	न्युन	न्युन	मध्यम	उच्च
पहिरो	न्युन	न्युन	उच्च	उच्च	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन
हावाहुरी	उच्च	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	उच्च
चट्याङ	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	मध्यम
कोभिड महामारी	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च
असिना	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	उच्च	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	उच्च
वन्यजन्तु आक्रमण	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	उच्च	उच्च	उच्च	न्युन	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम
खडेरी	उच्च	उच्च	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	उच्च

श्रोत: कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको प्रकोप सङ्कटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा, २०७९

संकेतहरु	
उच्च	(रातो)
मध्यम	(पहेंलो)
न्युन	(हरियो)

2.५ सामाजिक सङ्कटासन्नता विश्लेषण

एउटै विपद्को घटनाबाट पनि फरक सामाजिक समूह र उमेर समूहका मानिसलाई फरक किसिमले प्रभाव र असर पर्दछ। अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, बालबालिकाहरू, बृद्धबृद्धाहरू, दीर्घरोगी तथा गर्भवती र शिशुलाई दुध खुवाउँदै गरेका आमाहरु अन्यको तुलनामा विपद्को उच्च जोखिममा हुने गर्दछन् । २०७२ सालको भूकम्पमा मृत्यु भएको जनसङ्ख्याको ४५ प्रतिशत पुरूष र ५५ प्रतिशत महिलाको सङ्ख्या रहेको थियो। यस गाउँपालिकामा २.० प्रतिशत जनसङ्ख्या १ वर्ष मुनिको छ । ९.२३ प्रतिशत जनसङ्ख्या ५ वर्ष मुनिको छ । अपेक्षित गर्भवतीको सङ्ख्या २.४९ प्रतिशत छ । २७.७७ प्रतिशत जनसङ्ख्या १५ वर्ष मुनिको छ । ४.७६ प्रतिशत जनसङ्ख्या ६५ वर्ष माथिको छ । अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या ०.०० प्रतिशत र ०.० प्रतिशत जनसङ्ख्यामा दीर्घरोग छ । वृद्धवृद्धा, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दीर्घरोगी, बालबालिका, गर्भवती तथा दुध खुवाउने आमा उमेर वा स्वास्थ्य एवम् शारिरिक संवेदनशीलताका कारण बढी विपद् एवम् महामारीजन्य प्रकोपको बढी जोखिममा हुन्छन् । विपद् न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य सञ्चालन र मानवीय सहायताका लागि काम गर्दा यस प्रकारका जोखिममा रहेका समुहहरूको फरक आवश्यकता र उनीहरुको संरक्षणलाई प्राथमिकतामा राखेर सम्बोधन गर्नुपर्दछ ।

तालिका ५: कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको संवेदनशील एवम् जोखिममा रहेको समूहको वडागत जनसङ्ख्या

वडा नं	१ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	५ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	१४ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	६० वर्ष माथिको जनसङ्ख्या	अपेक्षित गर्भवती जनसङ्ख्या	दीर्घरोगी जनसङ्ख्या
१	२६	१३२	४१९	१०१	३१	-
२	३५	१८०	५७१	१३८	४३	-
३	४९	२४९	७९१	१९१	५८	-
४	३९	१९७	६२५	१५१	४६	-
५	३१	१५९	५०५	१२२	३७	-
६	३९	१९७	६२६	१५१	४८	-
७	४०	२०३	६४१	१५५	४६	-
८	४८	२४५	७७८	१८८	५७	-
जम्मा	**३०९**	**१५६२**	**४९५७**	**११९६**	**३६७**	**-**

श्रोत: कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको पार्श्वचित्र, २०७५

2.६ प्रकोप सङकटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण

सम्बन्धित क्षेत्रको प्रकोप तथा सामाजिक संकटासन्नता, विगतमा विपद्‌बाट भएको असर, छलफलबाट आएका तथ्य तथा सूचनाहरूका साथै अन्य सूचनाहरूको विश्लेषण समेतको आधारमा प्रमुख प्रकोपहरूको जोखिम स्तर निर्धारण गरिएको छ । कुनै पनि प्रकोपको सङ्कटासन्नता समुदाय तथा जनसङ्ख्याको संवेदनशीलता, विपद्का घटनाको आवृत्ति, गाम्भिर्यता र प्रभावको विस्तार जस्ता कुराहरुको आधारमा उच्च, मध्यम र न्यून गरी जोखिम स्तर निर्धारण गरिएको छ । यसरी विश्लेषण गर्दा यस गाउँपालिकामा भूकम्प, बाढी, सडक दुर्घटना र कोभिड १९ को उच्च जोखिम रहेको देखिन्छ भने आगलागी, चट्याङ, हावाहुरी, शीलतहर, वन्यजन्तु आक्रमण र पहिरोको मध्यम जोखिम देखिएको छ ।

तालिका ६: कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको प्रकोप संकटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण

विपद्	संकटासन्नता (Vulnerability)	आवृत्ति (Frequency)	गम्भिर्यता (Intensity)	प्रभाव (Impact)	जोखिम (Risk)
भूकम्प	उच्च - सिंगो हिमालय क्षेत्र नै उच्च जोखिममा रहेको - भौगर्भिक चिराहरू नजिकै रहेको - भवन संरचनाहरू कमजोर रहेको - वृद्धबृद्धा, महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या उल्लेख्य रहेको	मध्यम	उच्च	उच्च	उच्च

विपद्	संकटासन्नता (Vulnerability)	आवृत्ति (Frequency)	गम्भिर्यता (Intensity)	प्रभाव (Impact)	जोखिम (Risk)
बाढी	उच्च - नदी किनारमा बढेको अतिक्रमण - माथिल्लो जलाधार क्षेत्रमा जाने पहिरो - बाढीको जोखिमयुक्त ठाउँमा बसेको बस्ती - विकास निर्माणका कामले बढाएको जोखिम - वृद्धबृद्धा, बालबालिका, अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम
सडक दुर्घटना	न्यून - विस्तार हुँदै गएको सडक सञ्जाल - सडकको कमजोर गुणस्तर - मुख्य राजकार्गमा अवस्थित - बढ्दै गएको सवारी साधनको सङ्ख्या - सडक सुरक्षा सम्बन्धी कमजोर बुझाई	न्यून	मध्यम	उच्च	न्यून
आगलागी	उच्च - नजिक तथा जोडिएका घर वस्ती - बढ्दै गएको सुख्खा याम - सामाजिक आर्थिक सङ्कटासन्नता - जनचेतनाको कमजोर अवस्था	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम
असिना	मध्यम - जलवायुमा आएको परिवर्तन - कमजोर सामाजिक आर्थिक अवस्था - जनचेतनाको स्तर	मध्यम	न्यून	मध्यम	मध्यम
हावाहुरी	मध्यम - जलवायुमा आएको परिवर्तन - कमजोर सामाजिक आर्थिक अवस्था - जनचेतनाको स्तर	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम
चट्याङ	न्यून - जलवायुमा आएको परिवर्तन - शहरीकरण र विद्युतीकरणको विस्तार - राम्ररी अर्थिङ नगरिनु - उच्च पहाडमा वस्ती - जनचेतनाको कमी	न्यून	मध्यम	मध्यम	न्यून
कोभिड १९	उच्च - उच्च संक्रामक भाइरस - कमजोर स्वास्थ पूर्वाधार र तयारी - सावधानीका उपायहरूको कमजोर पालना - जनचेतनाको कमजोर स्तर - सामाजिक आर्थिक सङ्कटासन्नता - उच्च जोखिम समूहमा रहेको जनसंख्या	मध्यम	उच्च	उच्च	उच्च
पहिरो	उच्च - वर्षा यामममा - सुख्खा पहाड - सडक विस्तार - वनजङ्गल नास	उच्च	उच्च	उच्च	मध्यम
वन्यजन्तु आक्रमण	न्यून - मानिसहरु कामका समय जंगलमा रहने - जङ्गल गोरेटो - मध्यअवधी क्षेत्र भित्र वस्ती	न्यून	न्यून	न्यून	न्यून
खडेरी	मध्यम - सिचाईको कमी - वर्षा कम हुनु - वनजङ्गल नास	न्यून	मध्यम	मध्यम	मध्यम

श्रोत: कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा, २०७९

नोट: कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको प्रकोप संकटासन्नता तथा विपद् जोखिम विश्लेषण गाउँपालिकाको संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखाको क्रममा कुनै पनि प्रकोपको विद्यमान संकटसन्नता, बारम्बार दोरोरिने सम्भावना, त्यसको गाम्भीर्यता र प्रकोप आएको खण्डमा त्यसबाट पर्नसक्ने प्रभावको आधारमा समूहमा छलफल गरी जोखिमस्तर निर्धारण गरिएको हो ।

2.७ सम्भावित विपद् जोखिम विश्लेषण

तालिका ७: कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको सम्भाव्य विपद् र प्रभाव क्षेत्र

सम्भावित विपद्	उच्च जोखिम वडा	उच्च जोखिम बस्तीहरू	जोखिममा रहेको पूर्वाधार / अन्य क्षेत्र	जोखिममा रहेका घरधुरी	जोखिममा रहेको जनसङ्ख्या
भूकम्प	सबै वडाहरू	अधिकांश सबै वस्तीहरू	- व्यक्तिगत घर - सरकारी भवन - विद्यालय - स्वास्थ्य संस्था - सडक	१२५०	६०००
बाढी	१, २, ३, ४, ५, ६, ७, ८	न्याउर, चौथा, बुम्र, मालिकावोता, लुम्दुअ, गौरी, कोट, धोविघाट, हाटसिंजा, लुड्कु, रोकायावाडा, कोटघर	- व्यक्तिगत घर - सरकारी भवन - विद्यालय - स्वास्थ्य संस्था - सडक - खेतीयोग्य जमिन - खानेपानी संरचना	१२००	६५००
सडक दुर्घटना	१, २, ३, ४, ६, ७, ८	मुख्य सडक क्षेत्रहरू	- व्यक्ति तथा मानविय क्षति - व्यक्तिगत घर - सडक - खानेपानी संरचना	50	२५०
आगलगी	सबै वडा	अधिकांश सबै वस्तीहरू	- व्यक्तिगत घर - सरकारी भवन - विद्यालय - स्वास्थ्य संस्था - सडक - खेतीयोग्य जमिन	१५०	७६०
हावाहुरी	सबै वडा	अधिकांश सबै वस्तीहरू	- व्यक्तिगत घर - सरकारी भवन - विद्यालय - स्वास्थ्य संस्था	35	१९२
चट्याङ्	सबै वडा मुख्य गरि वडा १,२ , ३ र ४	अधिकांश सबै वस्तीहरू	- व्यक्तिगत घर - सरकारी भवन - विद्यालय - स्वास्थ्य संस्था		

			- खानेपानी संरचना	5	२८
कोभिड महामारी	सबै वडा	अधिकांश सबै वस्तीहरू	- व्यक्ति तथा मानविय क्षति - आर्थिक क्षति	200	११६०
पहिरो	सबै वडा	अधिकांश सबै वस्तीहरू	- व्यक्तिगत घर - सरकारी भवन - विद्यालय - स्वास्थ्य संस्था - सडक - खेतीयोग्य जमिन - खानेपानी संरचना	300	१६५०
वन्यजन्तु आक्रमण	१,२,३,४,७	बुम्र, रिया, न्याउर, भाड, सिट्टी, मर्फान, चौथा, जिअ, मालिकावोता, वुडु, ढ्याम, ओखरपाटा, लुम्दुअ, गौरी, लेकपोर, कोट, रानिसैन	- व्यक्ति तथा मानविय क्षति - खेति/वालि	3	1६
खडेरी	सवै वडा (पाखो जग्गाहरु)	अधिकांश सबै वस्तीहरू	- खेतीयोग्य जमिन -खानेपानी -खेति/वालि	७००	३८५०
असिना	सबै वडा	अधिकांश सबै वस्तीहरू	-खेतीयोग्य जमिन -खानेपानी -खेति/वालि, फलफुल	८००	४२५०

श्रोत: कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा, २०७९

2.८ विपद्को अनुमानित परिदृष्य

कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको बहुप्रकोपको अवस्थालाई हेर्दा भूकम्प, बाढी, सडक दुर्घटना, आगलागी, हावाहुरी, चट्याङ, कोभिड १९ महामारी, पहिरो, वन्यजन्तु आक्रमण, असिना र खडेरी जस्ता विपद् एवम् महामारीजन्य प्रकोपको जोखिम देखिन्छ । छलफलबाट गरिएको सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणबाट प्रत्येक वर्ष दोहोरिरहने पहिरो बाट ८०० घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको देखिएको छ भने १६५० जनसङ्ख्यालाई प्रत्यक्ष प्रभाव पर्ने देखिएको छ र बाढीबाट १२०० घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको देखिएको छ भने ६५०० जनसङ्ख्यालाई प्रत्यक्ष प्रभाव पर्ने देखिएको छ । भूकम्पको प्रभाव यो भन्दा व्यापक हुनसक्छ, भने कोभिडजस्ता महामारीजन्य विपद्को प्रभाव अझ धेरै विस्तार हुनसक्ने देखिन्छ । विपद्बाट गाउँपालिकाको लगभग १५ प्रतिशत जनसङ्ख्या प्रभावित हुँदा संवेदनशील तथा जोखिममा रहेको समूहको अनुमानित जनसङ्ख्या तालिका ८ मा दिइएअनुसार हुनसक्ने आँकलन गरिएको छ । प्रतिकार्यका क्रममा उक्त संवेदनशील समूहमा रहेको जनसङ्ख्यालाई प्राथमिकतामा राखेर उनीहरूको विशेष आवश्यकता र संरक्षणको प्रवन्ध गर्नुपर्दछ र विषय क्षेत्रगत पूर्वतयारी पनि यसै अनुरुप गर्नुपर्दछ ।

तालिका ८: संवेदनशील एवम् जोखिममा रहेको समूह र परिवारको वडागत जनसङ्ख्या

जोखिममा रहेको तथा संवेदनशील समूह	१ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	५ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	१५ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	६० वर्ष माथिको जनसङ्ख्या	अपेक्षित गर्भवती जनसङ्ख्या	अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या	दीर्घरोगी जनसङ्ख्या	जम्मा
प्रभावित हुनसक्ने अनुमानित जनसङ्ख्या	४६	२३४	७४४	१८०	५५	६	-	१२६५

श्रोत: कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको पार्श्वचित्र, २०७५

बाढी, पहिरो तथा भूकम्प जस्ता विपद्को अवस्थामा सडकहरू अवरुद्ध हुन्छन् । विद्युत र सचार संरचनाहरूमा क्षति भएर सेवा अवरूद्ध हुन पुग्छ । खोज उद्धारका लागि सूचना आदान प्रदानमा समस्या हुन्छ । सडक अवरूद्ध हुँदा घाइतेहरूको उद्धार र उपचारमा समस्या हुनका साथै मानवीय सहायता सामग्रीहरू प्रभावित समुदायसम्म पुऱ्याउन र सहायताकर्मीहरू त्यहाँ पुग्न नसक्ने अवस्था आउँछ । भूकम्पको समयमा घरहरू ध्वस्त हुन्छन। भूकम्प, बाढी तथा डुवानको समयमा ठूलो जनसङ्ख्या विस्थापित हुने हुँदा बसोबासको प्रवन्ध गर्नुपर्ने हुन्छ। महामारीजन्य विपद् छिटो फैलनुका साथै मानव स्वास्थ्यमा प्रत्यक्ष असर पर्ने हुँदा दैनिक जनजीवन नराम्ररी प्रभावित हुन पुग्छ।यस्तो परिस्थितिमा सकेसम्म तत्काल र प्रभावकारी रूपमा स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापन तथा मानवीय सहायतामा जुट्नु, संक्रमित एवम् घाइतेहरूको तत्काल उद्धार गरी जीवन रक्षाको लागि उपचारको प्रवन्ध गर्नु, प्रभावित तथा विस्थापितहरूलाई मानवीय सहायता उपलब्ध गराउनु र जनजीवन क्रमश: सामान्य अवस्थामा ल्याउन पहल गर्नु गाउँपालिकाको प्राथमिक दायित्व हुन्छ । यसको लागि पर्याप्त पूर्वतयारीको जरूरत पर्दछ ।

२.९ गाउँपालिकाको क्षमता विश्लेषण

विपद् व्यस्थापनको प्रभावकारी प्रतिकार्य, पर्याप्त पूर्वतयारी र विपद् पछिको परिस्थितिलाई यथाशीघ्र सामान्य अवस्थामा फर्काउन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका गतिविधिहरू संचालन गर्न आवश्यक पर्ने संस्था, संरचना, नीति, कानून, योजना, पूर्वाधार, भौतिक स्रोत साधन, प्राकृतिक स्रोत, सामाजिक स्रोत, आर्थिक स्रोत र मानवीय स्रोतको विद्यमान अवस्थाको लेखाजोखा र गाउँपालिकाको विपद् प्रतिकार्य क्षमता सुदृढ गर्नको लागि गाउँपालिकाको क्षमता अभिवृद्धिको आवश्यकता विश्लेषण तालिका ९ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ९: कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको क्षमता विश्लेषण

विवरण	नाम र रहेको स्थान	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	कैफियत
भौतिक श्रोत					
पुल	कोटघर ट्रस पुल, लडिसिम ट्रस पुल, वडुवालवाडा झोलङ्ग पुल, हाटसिंजा झोलङ्ग पुल, रिया ट्रस पुल, नेउरीघाट झोलङ्ग पुल, सिष्ट ट्रस पुल,ॢर महेन्दमली काठे पुल, जगत साँगु काठे पुल र धोवीघाट काठे पुल	४ ट्रस पुल ३ झोलङ्ग पुल ३ काठे पुल	-	राम्रो	
विद्यालय भवन	मालिका मा.वी. खिच्चने, कोटघर मा.वी., लुड्कु मा.वी., कोइलीचरी मा.वी., नेरा मा.वी.मालिकावोता, बुद्धचौतारा मा.वी., महादेव मा.वी., आ.वी. रोकायावा, आ.वी., काँफलडाँडा दियारपाटा, आ.वी., गोरुचौर, कालिका आ.वी. हाटसिंजा, आ.वी., साउवाडा, आ.वी. भैलेपाटा लेकपोर, हिमा आ.वी., नवदुर्गा	७ मा.वि. २० आ.वि.	३००० जना	३ विद्यालयका भवनजीण र् अन्य विद्यालयका भवन राम्रा छन् ।	

	आ.वी.,गौरी, कैलाश आ.वी. ओखरपाटा, मालिका आ.वी. ग्वातीखोला, देवीचौर आ.वी. जिअँ, महादेव आ.वी. चौथा, आ.वी. म्रफान, आ.वी. सिट्टी, ज्ञानोदय आ.वी. रिया, कुलदेव आ.वी. नेउरीगाड,				
सुरक्षित आवास तथा स्थान	रुचौर, वद्यिालय,रासपिाटन, स्वास्थ्य चौकीहरु	२ वटा चौर ४ वटा स्वास्थ्य चौकी २७ वध्यािलय	३५०० जना	३ विद्यालयका भवनजीणर् अन्य विद्यालयका भवन राम्रा छन्	
सामुदायिक चर्पी	गोरुचौर र गोठीज्युला	२	-	राम्रो	
सञ्चारका साधन	टेलिफोन	१	-	राम्रो	
यातायातका साधन	जपि र एम्बुलेन्स	२	१० जना	राम्रो	
लाइफज्याकेट	लाइफज्याकेट	२१	२१ जना	राम्रो	
सडक	नाग्म देखी गम्गडी सडक प्रत्येक वडाहरुमा मोटर गुड्ने सड्क	–	–	राम्रो	
कम्वल		५०	५०	राम्रो	
सुरक्षा सामाग्रीहरु		६०	६०	राम्रो	
म्याट		६०	६०	राम्रो	
पालहरु		१००	५००	राम्रो	
वाल्टीहरु		१०	२०	राम्रो	
स्ट्रेचर		१००	१००	राम्रो	

सामाजिक, प्राकृतिक र आर्थिक श्रोतहरु

विवरण	नाम र रहेको स्थान	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	कैफियत
सामाजिक श्रोत	सामुदायिक भवन, महिला भवन, दलति भवन युवा क्लव, वाल क्लव, आमा समुह,	२ ५ १ प्रत्येक वडामा	१५० जना	राम्रो	
प्राकृतिक श्रोत	सामुदायिक वन राष्ट्रिय वन विभिन्न प्रकारका जडिबुटीहरु नदिनालाहरु	-	-	राम्रो	
आर्थिक श्रोत	विपद् जोखिम तथा न्युनिकरण कोष नेपाल सरकार युनसिफ नेपाल	गाउ पालकिा भर	५० लाख	राम्रो	

	प्लान नेपाल पेस नेपाल किडाक नेपाल क्याड नेपाल GIZ SSBH NCCSP आई एन् एफ् नेपाल		आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग		

2.१० विषयगत क्षेत्र तथा कार्य जिम्मेवारी

सरकारी, सार्वजनिक तथा नीजि क्षेत्रको स्रोत साधन तथा सम्बन्धित क्षेत्रको विज्ञतालाई समेत समन्वयात्मक रुपमा परिचालन गरी विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारीलाई प्रभावकारी बनाउन अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा विषयगत क्षेत्र (Cluster) को अभ्यास हुँदै आएको छ । राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा २०७५ ले पनि विपद् प्रतिकार्यका लागि ११ वटा केन्द्रीय विषयगत क्षेत्र (Central Cluster) निर्धारण गरेको छ ।यसैगरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८ -२०३० ले राखेको संघ, प्रदेश र स्थानीय तहसम्म क्षेत्रगत कार्य समूहको अवधारणा (Cluster Approach) को आधारमा विपद् प्रतिकार्य र पूर्वतयारीलाई प्रभावकारी बनाउने रणनीति क्रियाकलाप राखेको छ । यस सन्दर्भमा कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनका लागि स्थानीय आवश्यकता र गाउँपालिकाको संस्थागत संरचना अनुसार सातवटा विषयगत क्षेत्र निर्धारण गरिएको छ । उक्त विषयगत क्षेत्रको गठन र कार्य जिम्मेवारी देहाय बमोजिम रहको छ ।

तालिका १०: विषयगत क्षेत्र र यसको नेतृत्व

क्रसं	विषयगत क्षेत्र	नेतृत्व
१	समन्वय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र	गाउँपालिका प्रमुख – गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
२	प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	संयोजक - सामाजिक विकास समिति
३	आपत्कालीन आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र	संयोजक - वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति
४	खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्च्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र	संयोजक - सामाजिक विकास समिति
५	आपत्कालीन संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र	संयोजक - सामाजिक विकास समिति
६	विपद् लेखाजोखा एवम् सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	संयोजक - वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति
७	जीविकोपार्जन, पुनर्स्थापना तथा शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र	संयोजक - पूर्वाधार विकास समिति

2.१०.1 समन्वय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र

गाउँपालिका क्षेत्रमा कुनै पनि विपद्को घटना वा संकटको स्थिति हुनासाथ तत्काल प्रतिकार्यमा जुटेर मानवीय जीवन रक्षा तथा सम्पत्तिको सुरक्षा गरी जनजीवन सामान्य अवस्थामा ल्याउनु पर्ने हुन्छ । यसका लागि गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिको अध्यक्षको हैसियतले विपद् प्रतिकार्यको सम्पूर्ण नेतृत्व गाउँपालिका प्रमुखले गर्नुपर्दछ । विपद्को परिस्थितिमा एकातिर अन्य विषयगत क्षेत्रका साथै गाउँपालिका मातहतका स्रोत साधन र सबै संयन्त्रहरू प्रतिकार्यका लागि परिचालन गर्नुपर्दछ । विपद्को प्रभाव अनुसार बाह्य सहयोगको लागि गाउँपालिकाभित्र र बाहिर, जिल्ला, प्रदेश तथा केन्द्रीय निकायहरूसम्म समन्वय गर्नुपर्दछ । विपद् पूर्वतयारीका लागि सरोकारवाला निकायहरूसँग निरन्तर समन्वय र सहकार्य गर्ने तथा विपद्को समयमा विपद् प्रभावित समुदायमा तुरून्त खोज उद्धार, प्राथमिक उपचार र राहत वितरणको लागि समन्वय गर्ने, विपद् प्रभावितहरूको पहिचान गरी परिचयपत्र उपलब्ध गराउने, मानिसको मृत्यु भएमा सनाखत गरी शव व्यवस्थापन (वा हस्तान्तरण) को प्रवन्ध मिलाउने र यसको

लागि समयमै आवश्यक पूर्वतयारी गर्ने समन्वय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गाउँपालिका प्रमुखले गर्दछन् । गाउँपालिकामा रहेका सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी निजी क्षेत्रका प्रतिनिधि र अन्य सबै विषय क्षेत्रका संयोजनकहरू यसमा सदस्य रहन्छन् । गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले यस विषयगत क्षेत्रको सदस्य सचिवको रूपमा काम गर्दछन् ।

२.१०.२ प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र

विपद्को समयमा खोज उद्धार कार्यसँगै घाइतेहरूको जीवन रक्षाको लागि प्राथमिक उपचार सेवा आवश्यक पर्दछ । त्यसपछि गम्भीर प्रकृतिका घाइतेहरूको लागि थप उपचारको प्रवन्ध गर्नु पर्दछ । प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा स्वास्थ्य सेवालाई निरन्तरता दिनु पर्ने हुन्छ । महामारीजन्य विपद् तथा स्वास्थ्य संकटको समयमा रोकथाम तथा व्यवस्थापनमा स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रमुख भूमिका हुन्छ । विपद् प्रभावित समुदायका बालबालिका, बृद्धबृद्धा, गर्भवती तथा दुध खुवाउने आमाहरूको लागि थप पोषणयुक्त खानाको आवश्यकता पर्दछ । गाउँपालिकाको स्वास्थ्य संरचना र क्षमताको परिचालन गरी प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य सेवा र पोषणको प्रवन्ध गर्नु यस विषयगत क्षेत्रको प्रमुख जिम्मेवारी हो । साथै यस विषयगत क्षेत्रले कोभिड-१९ लगायतका महाव्याधीको संक्रमण, स्वास्थ्य संकटको रोकथाम, नियन्त्रण र व्यवस्थापनको कार्य समेत गर्नेछ । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गाउँपालिकाको सामाजिक विकास समितिको संयोजकले गर्दछन् भने गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखा प्रमुख सदस्य सचिव रहन्छन् । गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालहरू र स्वास्थ्य तथा पोषणको क्षेत्रमा काम गर्ने संस्थाका प्रतिनिधिहरु यस विषयगत क्षेत्रको सदस्यको रुपमा रहन्छन् ।

२.१०.३ आपत्कालीन आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र

गाउँपालिका क्षेत्रमा कुनै पनि विपद्को घटनाको स्थिति हुनासाथ त्यसबाट विस्थापित तथा प्रभावित भएकाहरुलाई बस्नको लागि आश्रयस्थल र आश्रयस्थलमा बसेका वा समुदायमै रहेका प्रभावितहरूलाई चामल, दाल, नुन, तेल आदि खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने, खानेकुरा पकाउनको लागि आवश्यक प्रवन्ध मिलाउने ओढ्ने ओछ्याउने लगायतका गैर खाद्य सामग्री एवम् लगाउने कपडाको प्रवन्ध गर्ने । महामारीजन्य संकटको समयमा क्वारेन्टिन एवम् आइसोलेसन केन्द्रको व्यवस्थापन गर्ने, खोज उद्धार, राहत एवम् स्वास्थ्य सामग्रीहरूको खरिद तथा भण्डारण एवम् ढुवानीको प्रवन्ध गर्ने, विपद् लेखाजोखा लगायतका कामको लागि आवश्यक बन्दोबस्ती मिलाउने यस विषय क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समितिको संयोजनकले गर्दछन् भने विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क अधिकृत सदस्य सचिवको रुपमा रहन्छन् ।

2.१०.4 खानेपानी, सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र

विपद् पश्चात प्रभावित समुदायमा खानेपानी तथा सरसफाईका पूर्वाधारहरूमा क्षति पुग्छ । विस्थापितहरूले आश्रय लिएको आश्रयस्थलमा खानेपानी र सरसफाइको उचित र पर्याप्त प्रवन्ध गर्नु पर्दछ । विपद्पछि सरसफाई र स्वच्ताको उचित प्रवन्ध नभएमा विभिन्न महामारी फैलिन सक्छ । विपद् प्रभावितहरूको लागि स्वच्छ र पर्याप्त खानेपानी तथा सरसरफाइको प्रवन्ध गर्नु, विपद् प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी आश्रयस्थल वा क्वारेन्टिन र आइसोलेसन केन्द्रहरुमा खानेपानी एवम् सरसफाईको प्रवन्ध तथा स्वस्थता प्रवर्धन गर्नु, प्रभावितहरूको लागि मापदण्ड अनुसारको सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्धनका सामग्रीहरूको सुनिश्चिता गर्नु, विपद्जन्य घटनाबाट सिर्जना भएका फोहोरहरू सरसफाई गर्नु, मरेका पशुपंक्षीहरूको व्यवस्थापन गर्नु, व्यक्तिगत सरसफाईको लागि स्वस्थता सम्बन्धी सरसामानहरू (जस्तैः हाईजिन किट, पियुष, क्लोरिन, डस्टबिन, आदि) उपलब्ध गराउनु, विपद्बाट क्षति भएका खानेपानी तथा सरसफाईका पूर्वाधारहरू पुनर्स्थापना गर्न सहयोग गर्नु यस विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व सामाजिक विकास समितिको संयोजनकले गर्दछन् भने खानेपानी तथा सरसफाई शाखा प्रमुखले सदस्य सचिवको रुपमा काम गर्दछन् । खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धनको क्षेत्रमा काम गर्ने संस्थाका प्रतिनिधिहरू यस विषयगत क्षेत्रको सदस्य रहन्छन् ।

२.१०.५ संरक्षण तथा आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र

विपद्को घटना पछि परिवारहरू विस्थापित हुन्छन् । कतिपय बालबालिकाले अविभावक गुमाउँछन् । यस्तो अवस्थामा महिला र बालबालिकामाथि हिंसा बढ्छ । कनकासुन्दरी गाउँपालिकामा धेरै विद्यालयहरू बाढी, आगलागी, चट्याङ् जस्ता प्रकोपको जोखिममा छन् र विगतमा पनि प्रभावित हुँदै आइरहेका छन् । २०७९ सालको वेमैसमी वर्षाका कारण मानविय साथै वाढी, पहिरो वाट ठुलो धनजनको क्षेतीवाट वेहर्नु परेको थियो । २०७२ सालको भूकम्पबाट पनि थुप्रै विद्यालयहरूमा क्षति पुग्यो यो भन्दा ठूलो भूकम्प आएको खण्डमा अधिकांश विद्यालयमा क्षति पुग्छ थियकोभिड-१९ को महामारीको कारण लामो समयसम्म विद्यालयहरू बन्द संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्रले विपद्को समयमा किशोरी, गर्भवती महिला, सुत्केरी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, शिशु, बालबालिका, बृद्धबृद्धाहरूलाई संरक्षण गर्ने, उनीहरूको आवश्यकता बमोजिमका सरसामानहरू जस्तैः सेनेटरी प्याड, खेलकुदका सामान आदि उपलब्ध गराउने, घरपरिवारका सदस्य गुमाएकाहरू तथा विपद्का कारण त्रसित व्यक्तिहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा दिने र हिंसामुक्त वातावरण सिर्जना गर्ने जस्ता जिम्मेवारी निर्वाह गर्नु पर्दछ । विद्यालयहरू क्षति भएमा वा भौतिक उपस्थितिमा विद्यालय सञ्चालन गर्ने अवस्था नभएमा तत्काल शैक्षिक निरन्तरताको लागि वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने र सामान्य अवस्थामा यसको लागि पूर्वतयारी तथा सुरक्षित विद्यालय कार्यढाँचालाई कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने, वैकल्पिक सिकाई निरन्तरताको लागि उपयुक्त ठाउँको पहिचान गरी आवश्यक सामग्रीहरूको तयारी गर्ने, सुरक्षित सिकाईको वातावरण तयार गरी शैक्षिक गतिविधिहरूलाई निरन्तरता दिने, संरक्षण तथा शिक्षा क्षेत्रको क्षति र आवश्यकताको लेखाजोखा गरी पुनर्स्थापन र पुनर्निर्माणमा सहयोग गर्ने र विद्यालय मार्फत स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् सुरक्षा सम्बन्धी चेतना समुदायमा विस्तार गर्न सहयोग गर्ने यस विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो । गाउँपालिकाको सामाजिक विकास समितिको संयोजकले यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्दछन् भने शिक्षा शाखा प्रमुख सदस्य सचिव रहन्छन् । गाउँपालिकामा रहेका संरक्षण तथा शिक्षा क्षेत्रमा काम गर्ने संस्थाका प्रतिनिधिहरू यस विषयगत क्षेत्रको सदस्य रहन्छन् ।

२.१०.६ विपद् लेखाजोखा एवम् सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गर्न विपद्सँग सम्बन्धित र अन्य सामाजिक आर्थिक तथ्याङ्कको आवश्यकता पर्दछ । अझ विपद् पश्चात खोज उद्धार राहत र प्रतिकार्यका कामहरू अघि बढाउन विपद्को सामान्य तथा विषयगत क्षतिको तथ्याङ्क आवश्यक पर्दछ । यस विषय क्षेत्रले विपद्को क्षति तथा नोक्सानीको लेखाजोखा गर्ने यी सूचनाहरूलाई व्यवस्थापन गर्ने र विषयगत क्षेत्रका विवरणहरू सम्बन्धित क्षेत्रलाई उपलब्ध गराई पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा सहयोग गर्दछ । वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा कार्यालय र स्थानीय सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरी प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गरी तत्काल विपद्को क्षतिको सूचना संकलन गर्ने संयन्त्र विकास गर्ने । क्षतिको प्रारम्भिक लेखाजोखा तथा क्षेत्रगत आवश्यकता लेखाजोखा गर्न गृह मन्त्रालयले तयार गरेको विपद् लेखाजोखा मार्गदर्शनको आधारमा आवश्यक फारम तयार गर्ने र तालिम दिई जनशक्ति तयार गर्ने । क्षतिको लेखाजोखाको आधारमा प्रभावितहरूको वर्गीकरण गरी परिचयपत्र उपलब्ध गराउन स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग गर्ने । विपद्का सूचनाहरू गाउँपालिका आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा व्वस्थापन गर्ने र निर्धारित प्रक्रिया बमोजिम जिल्ला, प्रदेश तथा केन्द्रीय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा पठाउने यस विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समितिको संयोजनकले गर्नेछन भने स्थानीय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र हेर्ने अधिकृत सदस्य सचिवको रुपमा रहनेछन् । नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लगायत विपद् लेखाजोखा क्षेत्रमा अनुभव भएका र स्वयम् सेवक परिचानल गर्ने क्षमता भएका स्थानीय संस्थाहरू यस विषयगत क्षेत्रमा सदस्यका रुपमा रहनेछन् ।

२.१०.७ जीविकोपार्जन, पुनर्स्थापना तथा शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को कारण अवरूद्ध हुन पुगेका अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तैः सडक, विद्युत, खानेपानी, टेलिफोन) तत्काल सुचारू गर्ने र त्यस्ता सेवा प्रदान गर्ने निकायका कार्यालयहरूमा क्षति पुगेमा वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने, सामाजिक आर्थिक पूर्वाधार र अवस्थालाई चलायमान बनाई जनजीवनलाई सामान्य बनाउने जिम्मेवारी निर्वाह

गर्दछ । विपद् पश्चात विस्थापितहरूलाई तत्काल अस्थायी आश्रयस्थल व्यवस्थापन गर्न तथा आवास, खानेपानी, सरसफाई लगायतका अस्थायी पूर्वाधार तयार गर्न सहयोग गर्दछ । त्यसैगरी पुनर्स्थापनको चरणमा स्थायी संरचनाहरू पुनर्निर्माण नहुँदासम्मको लागि अस्थायी संरचना तथा पूर्वाधार तयार गर्ने काम गर्दछ । आपत्कालीन अवस्थामा पूर्वाधार क्षति भएर आवतजावत अवरूद्ध भएमा सेवा सुचारू गर्नका लागि तत्काल अस्थायी पूर्वाधार तयार गर्ने । प्रभावित समुदायसम्म राहत तथा प्रतिकार्यको पहुँच सहज बनाउन तत्काल अस्थायी पूर्वाधारहरूको विकास गर्ने । गाउँपालिकाले पूर्वाधार निर्माण गर्दा मापदण्ड बमोजिम र विपद् सुरक्षित भएको सुनिश्चित गर्ने । आपत्कालीन प्रयोजनका लागि अस्थायी आश्रयस्थल, त्यसमा आवश्यक खानेपानी तथा सरसफाईका पूर्वाधारहरू तयार गर्ने । विपद्बाट क्षति भएका संरचनाहरूको पुननिर्माण गर्दा बहुप्रकोपको जोखिमबाट सुरक्षित स्तरीय मापदण्ड अनुसार भएको सुनिश्चित गर्ने । विपद्को प्रकृति र प्रभाव हेरी यस विषयगत क्षेत्रको काम विपद्को तत्कालको अवस्थादेखि पुनर्निर्माणको काम नसकिँदासम्म चल्न सक्छ र विपद् व्यवस्थापनका चारबटै चरणमा काम गर्नुपर्ने हुन्छ । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व पूर्वाधार विकास समितिको संयोजकले गर्दछन् भने पूर्वाधार विकास शाखा प्रमुख यसको सदस्य सचिवको रूपमा रहन्छन् । माथि उल्लिखित विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व र सदस्य संस्थाहरूको विवरण अनुसूची-२ मा राखिएको छ ।

परिच्छेद तीन : पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

3.1 सामान्य पूर्वतयारी कार्ययोजना

कनकासुन्दरी गाउँपालिका बहुप्रकोपको जोखिममा छ । विपद्को सम्भावना र त्यसबाट हुनसक्ने जनधनको क्षति कम गर्न र पर्याप्त पूर्वतयारी गरी विपद् प्रतिकार्य क्षमता सुदृढ गर्न गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिले पूर्वतयारीका विभिन्न गतिविधिहरू नियमित रूपमा गर्नुपर्ने हुन्छ । विपद् पूर्वतयारी र विपद् व्यवस्थापनलाई विकासका नियमित गतिविधिहरूमा जोडेर जोखिमका स्रोतहरूको न्यूनीकरण गर्दै प्रतिकार्यका लागि आधार तयार गर्न सामान्य पूर्वतयारीका रूपमा देहाय बमोजिमको कार्ययोजना तयार गरिएको छ ।

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन पारित गरी कार्यान्वयन गर्ने	भएको	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
२	गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नीति तथा रणनीतिक कार्ययोजना तयार गरी लागू गर्ने	तत्काल	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
३	गाउँपालिकामा गाउँपालिका आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र समेत) स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने	भएको	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
४	गाउँपालिकाको स्वास्थ्य ऐन र स्वास्थ्य नीति तर्जुमा गर्ने	भएको	गाउँपालिका	१	सामाजिक विकास समिति
५	गाउँपालिका आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा सञ्चार एवम् खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार सामग्रीको प्रवन्ध गर्ने	तत्काल	गाउँपालिका	२	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
६	गाउँपालिकाका सबै वडामा समुदायमा आधारित खोज उद्धार कार्यदल गठन गर्ने	तत्काल	वडा	प्रत्येक वडामा	वडा समिति
७	बढी सडक दुर्घटना हुने स्थानहरुको नक्शांकन गरी सडक सुरक्षा मापदण्ड कडाईका साथ पालना गर्ने गराउने	नियमित	गाउँपालिका		नेपाल प्रहरी
८	जिल्ला, प्रदेश र केन्द्रीय तहसँग समन्वय हुने गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण वेभ पोर्टल विकास गरि सञ्चालन गर्ने	तत्काल	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
९	विपद् पश्चातको आवश्यकताको लेखाजोखाको लागि आधुनिक सूचना प्रविधिको उपयोग गरेर द्रुत आँकलन प्रणाली प्रक्रिया तयार गर्ने	तत्काल	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
१०	आपत्कालीन अस्थायी आश्रयस्थलको लागि गाउँपालिकामा खुल्ला क्षेत्र पहिचान गरी स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन गर्ने	तत्काल	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
११	प्रत्येक सार्वजनिक, सरकारी र व्यावसायिक भवनमा आपत्कालीन निकासी मार्ग (Evacuation Route) र आपत्कालीन भेला हुने स्थान (Assembly Point) छुट्याई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने, गराउने	२०८१ पौष	सबै सम्बन्धित संस्थाहरु	१	सम्बन्धित कार्यालय
१२	वडामा भएका सामुदायिक भवनहरूमा आपत्कालीन अस्थायी आश्रयस्थल तथा क्वारेन्टिन सञ्चालनको लागि सडक, विद्युत, खानेपानी र सरसफाईका पूर्वाधार तयार गर्ने	२०८१ पौष	पहिचान गरिएका स्थानहरू	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा
१३	प्रत्येक वडामा आपत्कालीन आश्रयस्थल तथा क्वारेन्टिन / आइसोलेसन सेन्टर मा प्रयोग गर्न सकिने सुरक्षित सामुदायिक भवनको पहिचान / निर्माण गर्ने	नियमित	वडा	प्रत्येक वडामा कम्तिमा एउटा	पूर्वाधार विकास शाखा वडा कार्यालय
१४	विपद्‌बाट हुने मानवीय क्षति बाली पशु, घर तथा सम्पतिको लागि कार्यबिधि बनाई बीमा आपत्कालीन बीमा कार्यक्रम संचालन गर्ने	२०८१ पौष	गाउँपालिका क्षेत्र	१	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
१५	विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि समुदायमा आधारित संस्थाहरु, स्थानीय गैर सरकारी संस्थाहरु, स्थायी प्रकृतिका उपभोक्ता समितिहरु र नागरिक संस्थाहरुबीच कार्यविधि बनाई सहकार्यको लागि संयन्त्र तयार गर्ने	२०८१ पौष	गाउँपालिका क्षेत्र	१	गाउँपालिका / वडा विपद् व्यवस्थापन समिति
१६	गाउँपालिका क्षेत्रका प्रमुख प्रकोपहरु (भूकम्प, बाढी, आगलागी र सडक दुर्घटना, महामारी नियन्त्रण) को लागि परिदृष्यमा आधारित कृतिम घटना अभ्यास नियमित सञ्चालन गर्ने	नियमित	गाउँपालिका क्षेत्र	वार्षिक	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
१७	गाउँपालिकाको एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना वार्षिक रूपमा अद्यावधिक गर्ने	नियमित	गाउँपालिका	वार्षिक	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
१८	सबै विषयगत क्षेत्रको कार्यतालिका बनाएर नियमित बैठक बस्ने	नियमित	गाउँपालिका	प्रत्येक तीन तीन महिनामा	सबै विषयगत क्षेत्र

३.२ पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्ययोजना

कनकासुन्दरी गाउँपालिकामा बारम्बार दोहोरिरहने र ठूलो जनसंख्यालाई प्रभाव पार्ने विपद् पहिरो र बाढी हो । गाउँपालिकाका पहिरो बाट १२०० घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको देखिएको छ भने ६५०० जनसङ्ख्यालाई प्रत्यक्ष प्रभाव पर्ने देखिएको छ । यस्तो अवस्थामा गाउँपालिकाको लगभग १५ प्रतिशत जनसंख्या प्रभावित हुँद एक वर्ष मुनिको जनसंख्या ४६ जना पाँच वर्ष मुनिको जनसंख्या २३४ जना ६० वर्ष माथिको जनसंख्या १८० जना अपेक्षित गर्भवतीको जनसंख्या ५५ जना हुनसक्ने अनुमान गरिएको छ । यही अनुमानका आधारमा विभिन्न क्षेत्रमा पर्नसक्ने प्रभावको आँकलन गरी त्यसको प्रभावकारी प्रतिकार्य र पर्याप्त पूर्वतयारीको लागि देहाय बमोजिम सात वटा विषयगत क्षेत्रको

पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु निर्धारण गरिएको छ । उक्त क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनको जिम्मेवारी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको हुनेछ भने आवश्यकता अनुसार अन्य निकाय वा क्षेत्रसँग समन्वय गरी काम गर्नेछन् ।

३.२.१ समन्वय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	वडा तहमा गठन भएका खोज उद्धार टोलीलाई तालिम दिएर प्रथम सामुदायिक उद्धारक (First Community Responders) तयार गर्ने	२०८१ पौष	वडा	८	सुरक्षा निकाय, गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
२	समुदाय तहका स्वयंसेवी संस्था तथा व्यक्तिहरुको विवरण अद्यावधिक गरी आपत्कालीन अवस्थामा परिचालनको संयन्त्र तयार गर्ने	नियमित	वडा	८	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
३	खोज उद्धारका लागि आवश्यक उपकरण सामग्रीहरुको आवश्यकता आँकलन गरी उपलब्ध गराउनको लागि गाउँपालिकालाई अनुरोध गर्ने	२०८१ पौष	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
४	खोज उद्धार टोली परिचालनको लागि न्यूनतम् खोज उद्धार तथा व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने	२०८१ पौष	वडा	८	सुरक्षा निकाय, वडा कार्यालय
५	खोज तथा उद्धारका लागि प्रयोग गर्न सकिने सवारी साधनहरू र एम्बुलेन्सहरूको सूची र सम्पर्क व्यक्तिको विवरण तयार गर्ने	नियमित	गाउँपालिका	१	सम्बन्धित संस्था
६	सबै विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू तथा सरोकारवाला निकाय र संस्थाहरूको सम्पर्क ठेगाना अद्यावधिक राख्ने	नियमित	गाउँपालिका	१	सबै विषयगत क्षेत्र

३.२.२ प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	गाउँपालिकाका सबै वडामा स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाको समन्वयमा द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) गठन गर्ने	तत्काल	वडा	हरेक वडामा एक	वडा विपद् व्यवस्थापन समिति
२	गाउँपालिकामा रहेका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुको आपत्कालीन योजना तयार गर्ने	तत्काल	स्वास्थ्य संस्था		स्वास्थ्य शाखा
३	गाउँपालिकाका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि औषधिको 'बफर स्टक' व्यवस्थापन गर्ने र औषधि उपलब्ध भएको सुनिश्चित गर्ने	नियमित	वडा	स्वास्थ्य संस्था अनुसार	सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
४	वडा तहमा प्राथमिक उपचार कार्यदल गठन गर्ने	तत्काल	वडा	हरेक वडामा एक	वडा विपद् व्यवस्थापन समिति
५	स्वास्थ्यकर्मी, महिला स्वस्थ्य स्वयम् सेविका र वडा स्तरीय कार्यदलका सदस्यहरुको लागि प्राथमिक उपचार तालिम सञ्चालन गर्ने	नियमित	वडा	८	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
६	समुदायमा जनस्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	२०८१ पौष	वडा	हरेक वडामा एक	स्वास्थ्य शाखा
७	विपद्को समयमा गर्भवती तथा सुत्केरी महिला र बालबालिकाहरुमा पोषण आवश्यकता पूर्तिका लागि पुरक खाना आवश्यकताको आँकलन गर्ने	२०८१ असोज	गाउँपालिका	१	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
८	आपत्कालीन अवस्थामा घाइतेहरूको थप उपचारको लागि रिफरल प्रकृया तय गर्ने	२०८१ असोज	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति

३.२.३ आपत्कालीन आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियालापहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	अस्थायी आश्रय स्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री र राहत व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्थाहरूको सम्पर्क ठेगाना अद्यावधिक राख्ने	नियमित	गाउँपालिका	१	सम्बन्धित संस्था
२	गाउँपालिकामा भएका हेभी इक्वीपमेन्ट, ढुवानीका साधनहरु तथा सवारी साधनहरुको लगत तयार गरी आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्न निजी क्षेत्रसँग सम्झौता गर्ने	२०८१ पौष	गाउँपालिका	१	सम्बन्धित संस्था
३	गाउँपालिकामा कम्तिमा प्रत्येक वडामा १२० परिवारको लागि आवश्यक पर्ने गैर खाद्य सामग्री सेटको स्टक राख्ने	२०८१ पौष	वडा	८	नेपाल रेडक्रस, वडा कार्यालय
४	प्रत्येक वडामा कम्तिमा १२० परिवारका लागि अस्थायी आश्रयको लागि बहुप्रकोपबाट सुरक्षित स्थान पहिचान गरी राख्ने	२०८१ पौष	वडा	८	वडा कार्यालय
५	गाउँपालिकामा कम्तिमा ३०० परिवार तथा १५०० जनसंख्याको लागि आवश्यक पर्ने गैर खाद्य सामग्री भण्डारणको क्षमता भएको गोदामघरको व्यवस्था गर्ने	२०८१ पौष	गाउँपालिका	१	नेपाल रेडक्रस, सामाजिक संस्था, गाउँपालिका
६	पहिचान गरिएका खुल्ला स्थानमा अस्थायी आश्रयस्थलका लागि आवश्यक पूर्वाधार, खानेपानी, सरसफाइको प्रवन्ध तथा तत्काल टहरा बनाउन सक्ने व्यवस्था गर्ने	२०८१ पौष	गाउँपालिका	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियालापहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
७	पहिचान गरिएका खुल्ला स्थान वा तयार गरिएका अस्थायी आश्रयस्थलका संरचना र सुविधाहरू महामारीको समयमा क्वारेन्टिन एवं आइसोलेसन केन्द्रको रुपमा प्रयोग गर्न सक्ने र स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न मिल्ने गरी विकास गर्ने	२०८१ पौष	गाउँपालिका	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा

३.२.४ खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	अनुमानित परिदृष्यको आधारमा खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन सम्बन्धी आवश्यकताको आँकलन गर्ने	२०८१ असोज	गाउँपालिका	१	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
२	विपद् लेखाजोखा टोलीलाई खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन क्षेत्रको विपद् सूचना संकलनको तालिम दिने	२०८१ पौष	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
३	कम्तिमा १००० परिवारलाई पुग्ने आपत्कालीन सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन सामग्री भण्डारणको व्यवस्था मिलाउने	२०८१ पौष	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
४	आपत्कालीन आश्रयस्थल वा आश्रयस्थल बनाउन पहिचान गरिएका खुला क्षेत्रमा खानेपानी आपूर्तिको स्रोत र आवश्यक सामग्रीको प्रवन्ध गर्ने	२०८१ पौष	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
५	रेडियो टिभी, पत्रपत्रिका र सामाजिक मिडिया मार्फत सरसफाई सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम प्रसारण गर्ने	२०८१ पौष	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
६	खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क अध्यावधिक राख्ने	२०८१ असोज	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति

३.२.५ संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	सबै विषयगत क्षेत्रलाई महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षणका तरिकाहरू बारे जानकारी दिने	निरन्तर	गाउँपालिका	सबै विषयगत क्षेत्र	महिला तथा बालबालिका शाखा
२	विपद्को समयमा संरक्षण एवम् सुरक्षाका लागि चाहिने सामग्रीहरू खरिद गरी भण्डारण गर्ने	निरन्तर	गाउँपालिका	अनुमानित आँकलन अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, जिन्सी शाखा

३	विद्यालयका शिक्षक र महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई आधारभूत मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी तालिम दिने प्रवन्ध गर्ने	निरन्तर	गाउँपालिका	सबै वडा र सबै विद्यालयहरू	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, स्वास्थ्य संस्थाहरू
४	सबै विद्यालयमा विद्यालय सुरक्षा कार्यन्वयन कार्यविधि बमोजिम SIP मा विद्यालयका न्यूनतम् गतिविधि सञ्चालन गर्न सहजीकरण गर्ने	२०८१ पौष	विद्यालय	सबै विद्यालय	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति शिक्षा तथा खेलकुद शाखा
५	विद्यालयहरूको संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखाको लागि सहयोग गर्ने	२०८१ पौष	विद्यालय	सबै विद्यालय	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति शिक्षा तथा खेलकुद शाखा
६	विद्यालयहरूलाई सिकाई निरन्तरता र पूर्वतयारी सहितको विद्यालय सुरक्षा योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने	२०८१ पौष	विद्यालय	सबै विद्यालय	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति शिक्षा तथा खेलकुद शाखा
७	विद्यालय व्यवस्थापन समिति तथा प्रअहरुलाई विद्यालय सुरक्षा सम्बन्धी तालिम दिने	२०८१ चैत्र	विद्यालय	सबै विद्यालय	शिक्षा तथा खेलकुद शाखा
८	कृतिम घटना तथा सिमुलेसन अभ्यास सञ्चालन गर्न गाउँपालिका र विद्यालयहरूसँग समन्वय गर्ने	२०८१ चैत्र	विद्यालय	सबै विद्यालय	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
९	सबै विद्यालयहरूमा अस्थायी सिकाई केन्द्र सञ्चालनका लागि आवश्यक सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने प्रवन्ध गर्ने	२०८१ पौष	विद्यालय	सबै विद्यालय	शिक्षा तथा खेलकुद शाखा
१०	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क अद्यावधिक गर्ने	२०८१ पौष	विद्यालय तथा गा.पा	सबै विद्यालय	सबै विद्यालय, गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति

३.२.६ विपद् लेखाजोखा एवम् सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	गाउँपालिका आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र मार्फत विपद् सम्बन्धी सूचना सङ्कलन, व्यवस्थापन र प्रसारणको व्यवस्था मिलाउने	नियमित	गाउँपालिका	१	जिल्ला आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र
२	वडा तहमा विपद् लेखाजोखा टोली तयार गर्ने	२०८१जेठ	वडा	सबै	नेपाल रेडक्रस

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
३	विपद् लेखाजोखा टोलीका सदस्यहरूलाई विपद् लेखाजोखा सम्बन्धी तालिम दिने				नेपाल रेडक्रस
४	समुदाय स्तरमा विपद्को समयमा सूचना प्रवाह गर्न SMS मार्फत सूचना प्रसार गर्ने समूहगत प्रणालीको विकास गर्ने	२०८१ जेठ	गाउँपालिका	निरन्तर	मोवाइल सेवा प्रदायक
५	स्थानीय रेडियो एफ एम तथा अन्य सामाजिक मिडियाबाट जनचेतना मूलक सन्देशहरू प्रवाह गर्ने	नियमित	गाउँपालिका	निरन्तर	पत्रकार महासंघ
६	गाउँपालिकाको विपद् सम्बन्धि सम्पूर्ण सूचना तथा गतिविधिहरू नियमित अद्यावधिक गर्ने	नियमित	गाउँपालिका	निरन्तर	आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र
७	विपद् सूचना प्रवाह प्रकृया तय गरी वस्तीमा भएका घटनाको तत्काल स्थानीय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा अद्यावधिक हुने प्रवन्ध मिलाउने	नियमित	गाउँपालिका	निरन्तर	आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र
८	विपद् लेखाजोखा सम्बन्धी मार्गदर्शनका आधारमा विपद् लेखाजोखाका फारामहरु तयारी अवस्थामा राख्ने	२०८१ जेठ		निरन्तर	आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र

३.२.७ जीविकोपार्जन, पुनर्स्थापन तथा शीघ्र पुनर्लाभ विषय क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	जोखिम संवेदनशील भू-उपयोग योजनाका आधारमा पूर्वाधार निर्माणका योजना तयार गर्ने		गाउँपालिका	१	जिल्ला भू- सरक्षण कर्षी विकास कायलय
२	पूर्ण रूपमा भवन आचार संहिता कार्यान्वयन भएको सुनिश्चित गर्ने गराउने	नियमित	गाउँपालिका	१	गाउपालिका
३	जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूको दोहन र अतिक्रमण नियन्त्रण गर्ने	नियमित	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका
४	पहिचान गरिएका आपत्कालीन आश्रयस्थलमा अस्थायी आवास, सरसफाई, खानेपानी, सडक र विजुलीको पूर्वाधार तयार गर्ने	नियमित	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका
५	ग्रामीण सडक निर्माण जस्ता पूर्वाधार विकास गर्दा प्राविधिक र वातावरणीय अध्ययन अनुसार विपद् जोखिम नबढ्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने	नियमित	गाउँपालिका	१	सडक विभाग
६	संरचना तथा पूर्वाधारको पुनर्निर्माण “अझ राम्रो अझ” बलियोको मान्यता अनुरूप गर्ने	नियमित	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
७	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक राख्ने र विषयगत क्षेत्रको नियमित बैठक गर्ने	नियमित	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका

३. २.८ अन्य स्वास्थ्य पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	गाउँपालिकाकामा रहेका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुको आपत्कालीन योजना तयार गर्ने गराउने	तत्काल	स्वास्थ्य संस्था	सबै स्वास्थ्य संस्था	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा
२	गाउँपालिका र वडा तहमा द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) गठन गर्ने	तत्काल	वडा	वडा कार्यालय	
३	सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा आपत्कालीन स्वास्थ्य प्रतिकार्य नमुना अभ्यास गर्ने गराउने	नियमित	स्वास्थ्य संस्था	सबै स्वास्थ्य संस्था	
४	गाउँपालिका मातहत रहेका अस्पताल तथा स्वस्थ्य संस्थाहरूको सेवा, वेड क्षमता अध्यवधिक गर्ने	तत्काल	गाउँपालिका	सबै स्वास्थ्य संस्था	स्वास्थ्य शाखा
५	गाउँपालिकाका विभिन्न स्वास्थ्य संस्थामा रहेका स्वास्थ्य जनशक्तिको विवरण अद्यवधिक गर्ने	तत्काल	गाउँपालिका	सबै स्वास्थ्य संस्था	स्वास्थ्य शाखा
६	गाउँपालिकाको स्वस्थ्य संकट सम्बन्धी विवरण सवास्थ्य पाश्वचित्र र गाउँपालिका आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा अद्यावधिक गर्ने प्रवन्ध गर्ने	२०८१ पौष	गाउँपालिका	१	आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र
७	महामारीजन्य स्वास्थ्य संकटको समयमा गाउँपालिकाको सेवा सञ्चालन सम्बन्धि स्वास्थ्य प्रोटोकल तयार गर्ने	तत्काल	गाउँपालिका	१	स्वास्थ्य शाखा
८	स्वास्थ्य संकटको समयमा गाउँपालिकापालिकको स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि तयार गर्ने	२०८१ पौष	गाउँपालिका		स्वास्थ्य संस्थाहरु
९	महामारीको समयमा जनस्वास्थ्य सेवा (पोषण, खोप, सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, परिवार नियोजन) उपलब्ध गराउने कार्यविधि तयार गर्ने	२०८१ पौष	गाउँपालिका		स्वास्थ्य शाखा
१०	महामारीजन्य स्वास्थ्य संकटको समयमा विद्यालय तथा शैक्षिक संस्था सञ्चालन सम्बन्धी प्रोटोकल तथार गरी विद्यालय सञ्चालनको प्रवन्ध गर्ने	२०८१ पौष	गाउँपालिका	सबै शिक्षालय	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र
११	उपचारको लागि विरामी रेफर गर्नको लागि रेफरल पद्धति र रेफरल हस्पिटलको व्यवस्था गर्ने	तत्काल	गाउँपालिका		स्वास्थ्य संस्थाहरु
१२	महामारी खासगरी वन्यजन्तु आक्रमण प्रकोप क्षेत्र नक्शांकन गरी लामखुट्टे निर्मुल गर्ने काम गर्ने	२०८१ पौष	गाउँपालिका		खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्र, वडा कार्यालय

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१३	अग्रपंतिमा काम गर्ने स्वास्थ्य तथा सुरक्षा कर्मीको लागि व्यक्तिगत सुरक्षाका सामग्रीहरूको प्रवन्ध गर्ने	तत्काल	गाउँपालिका		स्वास्थ्य संस्थाहरु
१४	सबै कर्मचारीहरुलाई महामारी सुरक्षा प्रोटोकलको जानकारी गराउने	तत्काल	गाउँपालिका		गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
१५	महाब्याधिको समयमा बाहिरबाट आउने मानिसहरूलाई राख्न होल्डिङ् सेन्टर तथा क्वारेन्टिनको प्रवन्ध गर्ने		गाउँपालिका	आवश्यकता अनुसार	बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र
१६	नगपालिकामा बनाइएका आपत्कालीन आश्रयस्थलहरु महामारीको समयमा क्वरेन्टीन तथा आइसोलेसन केन्द्रको रुपमा संचालन गर्न सकिने गरी तयार गर्न सहयोग गर्ने				अस्थायी आश्रयस्थल तथा बन्दोवस्ती क्षेत्र पूर्वाधार विकास शाखा
१७	महामारीको समयमा सार्वजनिक यातायात सञ्चालन सम्बन्धी प्रोटोकल तयार गर्ने		गाउँपालिका		यातायात कम्पनी तथा व्यवसायी समित
१८	महामारीको समयमा आर्थिक क्षेत्र तथा बजार सञ्चालन सम्बन्धि प्रोटोकल तयार गर्ने		गाउँपालिका		उद्योग वाणिज्य संघ
१९	गाउँपालिकामा रहका स्वास्थ्य संस्थामा पहिरो उपचारको प्रवन्ध गर्ने	२०८१ पौष	गाउँपालिका		स्वास्थ्य संस्थाहरु
२०	स्वास्थ्य संकट तथा महामारी नियन्त्रण र व्यवस्थापन सम्बन्धि स्वस्थ्यकर्मी सुरक्षाकर्मी र द्रुत प्रतिकार्य टोलीलाई तालिम दिने	२०८१ पौष	गाउँपालिकापम लिका		स्वास्थ्य संस्थाहरु

3.3 आपत्कालीन प्रतिकार्य (कार्यविधि) कार्ययोजना

आपत्कालीन प्रतिकार्य योजनामा विपद्को समय र विपद् पश्चात् तुरुन्तै चाल्नुपर्ने खोज, उद्धार, उपचार एवम् जोखिम क्षेत्रबाट प्रभावितहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण, राहत वितरणका र विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन र संप्रेषणका क्रियाकलापहरू सहित प्रत्येक विषयगत क्षेत्र परिचालनको समय तालिका सहितको कार्यविधि समावेश गरिएको छ । यसका लागि देहाय बमोजिमका क्रियाकलापहरू तर्जुमा गरिएको छ:

३.३.१ समग्र व्यवस्थापन, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिको आकस्मिक बैठक बसी हरेक विषयगत क्षेत्रलाई तयारी अवस्थामा रहन निर्देशन दिने	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
	२	समन्वय खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बस्ने	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
	४	खोज उद्धार र सुरक्षाको लागि उद्धारकर्मी, सुरक्षाकर्मी परिचालन गर्ने	सुरक्षा निकाय / जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
	५	खोज तथा उद्धारका लागि आवश्यक सामग्री र यातायातको बन्दोबस्त गर्ने	बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र
	६	घाइतेहरूको शिघ्र उद्धार गर्ने र वेपत्ताहरूको खोजी कार्यलाई तीब्रता दिने	सुरक्षा निकाय
	७	सम्भावित जोखिम क्षेत्रका समुदायको सुरक्षित स्थानान्तरण गर्ने	सुरक्षा निकाय, वडा समिति
	८	घाइतेहरूको तत्काल प्राथमिक उपचारका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने	स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्र
	९	मृतकहरूको पहिचान गरी मुचुल्का गरेर शव आफन्तलाई जिम्मा लगाउने	वडा समिति
२४ घण्टा देखि ७ दिन	१०	खोज उद्धार कार्यलाई आवश्यकता अनुसार निरन्तरता दिने	सुरक्षा निकाय
	११	२४ घण्टाको कामको समीक्षा गरी आवश्यकता अनुसार थप खोज उद्धार कार्य अघि बढाउने	सुरक्षा निकाय
	१२	प्रभावितहरूको व्यक्तिगत सम्पत्ति तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको सुरक्षाको लागि सुरक्षाकर्मी परिचालन गर्ने	सुरक्षा निकाय
	१३	आवश्यकता अनुसार शव व्यवस्थापन कार्यलाई निरन्तरता दिने	सुरक्षा निकाय
	१४	बहु क्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गर्नको लागि सबै विषयगत क्षेत्रलाई समन्वय तथा परिचालन गर्ने	सुरक्षा निकाय
	१५	विपद्को घटनाको प्रकृति हेरी आवश्यकता अनुसार जिल्ला प्रदेश तथा सङ्घीय सरकारसँग समन्वय गर्ने	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
७ दिनदेखि १ महिना	१६	आवश्यकता अनुसार खोज उद्धार कार्यलाई निरन्तरता दिने	सुरक्षा निकाय
	१७	विपदमा हराएका वा नष्ट भएका अत्यावश्यक दस्तावेजहरुको लगत सङ्कलन गर्ने	सुरक्षा निकाय वडा समिति
	१८	हराएका वा नष्ट भएका कागजातहरुको पुनर्निमार्ण तत्काल गर्ने	वडा कार्यालय
	१९	विषय क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखाको आधारमा विपदबाट भएको क्षतिको लागि पुनर्स्थापना योजना तयार गर्न समन्वय गर्ने	सबै विषयगत क्षेत्र
	२०	विपद् पश्चातको आवश्यकता लेखाजोखाको आधारमा गाउँपालिकाको पुनर्निमाण योजना तयार गर्न समन्वय गर्ने	सबै विषयगत क्षेत्र

३.३.२ प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसी अवस्थाको विश्लेषण गर्ने	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
	२	घाइतेको खोज उद्धारसँगै प्राथमिक उपचारका लागि प्राथमिक उपचार टोली परिचालन गर्ने	खोज उद्धार कार्यदल
	३	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा प्राथमिक उपचार डेस्क स्थापना गरी सेवा सञ्चालन गर्ने	बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र
	४	गम्भीर अवस्थाका घाइतेहरूलाई थप उपचारको लागि रिफर गर्ने	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
	५	दीर्घ रोगीहरू पहिचान गरी उनीहरूको लागि औषधि तथा उपचार सेवा उपलब्ध गराउने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
२४ घण्टा देखि ७ दिन	६	मापदण्ड अनुसार शुद्ध पिउने पानी र प्रभावितहरूको अवस्था अनुसार पोषणयुक्त खानाको सुनिश्चतता गर्ने	खाद्य विषयगत क्षेत्र
	७	विपद् प्रभावित क्षेत्र तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा नियमित औषधि उपचारका साथसाथै गर्भवती जाँच, सुत्केरी र परिवार नियोजन सेवालाई निरन्तरता दिने	बन्दोबस्ती विषय क्षेत्र
	८	मनोसामाजिक परामर्श सेवा सञ्चालनलाई आवश्यकता अनुसार निरन्तरता दिने	
	९	अस्थायी आश्रयस्थल तथा प्रभावित समुदायमा महामारीजन्य विपद् फैलिन नदिन रोकथामका उपायहरू अपनाउने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र
	१०	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको विषयगत आवश्यकता लेखाजोखा गरी पुनर्स्थापन योजना तयार गर्ने	विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
७ दिन देखि १ महिना	११	आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य उपचार र स्वास्थ्य सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिने	स्वास्थ्य संस्थाहरू
	१२	थप महामारी फैलिन नदिन रोकथामका उपायहरू निरन्तर गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र
	१३	स्वास्थ्य क्षेत्रको विपद् पछिको आवश्यकताको लेखाजोखा गरी पुनर्निर्माण योजना तयार गर्ने	पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र

३.३.३ आपत्कालीन आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	अस्थायी आश्रय स्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री र राहत व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बोलाउने र अवस्था विश्लेषण गर्ने, प्रभावित हुनसक्ने जनसंख्यको आँकलन गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	२	विस्थापितहरूको लागि तत्काल अस्थायी बसोबासको प्रवन्ध गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	३	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको लागि आवश्यक बन्दोबस्त गरी लेखाजोखा टोली परिचालन गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	४	उद्धारकर्मी, स्वास्थ्यकर्मी तथा घाइतेहरुको ओसार पसार र राहत सामग्रीको ओसार पसार गर्नको लागि यातायातका साधनहरुको प्रवन्ध गर्ने	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र
	५	विस्थापित तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा रहेका सबै परिवारको लागि तत्काल खान मिल्ने खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
	६	विपद् प्रभावितहरूलाई गर्मीको समयमा झुल र जाडोको समयमा न्यानो कपडाको प्रवन्ध गर्ने	
२४ घण्टा देखि ७ दिन	७	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment-IRA) का आधारमा आगामी एक महिनाको लागि खाद्य तथा गैर खाद्य आवश्यकताको आँकलन गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	८	प्रभावितहरूको लागि अस्थायी आश्रय स्थलमा बसोबासको प्रवन्ध गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने	
	९	अस्थायी आश्रयस्थलमा वा प्रभावित समुदायमा शौचालय, खानेपानी, सरसफाई तथा औषधि उपचारको लागि अन्य विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	खानेपानी सरसफाई र स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्र
	१०	विस्थापित तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा रहेका सबै परिवारको लागि खाद्य सामग्री, खाना पकाउने भाँडाकुँडा र ओढ्ने ओछ्याउने सामग्री उपलब्ध गराउने	
	११	अपांगता भएका व्यक्ति एकल महिला र पुरुषका लागि उपयुक्त आश्रय स्थलको प्रवन्ध गर्ने	संरक्षण विषयगत क्षेत्र
	१२	विपद्को कारण आघातमा रहेका व्यक्तिहरूलाई आश्रयस्थलमा नै मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रदान गर्ने प्रवन्ध गर्ने	संरक्षण विषयगत क्षेत्र
	१३	अस्थायी आश्रयस्थलमा बालबालिकालाई खेल्ने ठाउँको प्रवन्ध गर्ने	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र
७ दिन देखि १ महिना	१४	आवश्यकता अनुसार विस्थापितहरुलाई घर फर्काउने प्रवन्ध गर्ने	
	१५	भौतिक संरचना पुनर्निर्माणका लागि आवश्यक काठ सहुलियत दरमा उपलब्ध गराउन सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहसँग समन्वय गर्ने	सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति
	१६	अस्थायी आश्रयस्थलमा रहेका बालबालिकाको सिकाई निरन्तरताको लागि गाउँपालिकाको शिक्षा शाखा र शिक्षा विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
	१७	विपद् पश्चातको आवश्यकता लेखाजोखाको लागि आवश्यक बन्दोबस्त मिलाउने	विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

३.३.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसी अवस्थाको विश्लेषण गर्ने	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
	२	प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा सुरक्षित शुद्ध पिउने पानी तथा सरसफाईको लागि मापदण्ड अनुसारको आवश्यक पानी उपलब्ध गराउने प्रवन्ध गर्ने	अस्थायी आश्रय स्थल तथा राहत व्यवस्थापन क्षेत्र
२४ घण्टा देखि ७ दिन	३	खानेपानी तथा सरसफाई आवश्यकताको आँकलन गर्ने	विपद् लेखाजोखा क्षेत्र
	४	आस्थायी आश्रय स्थलमा शौचालय लगायत सरसफाईका अस्थायी संरचनाहरू तयार गर्ने	अस्थायी आश्रय स्थल तथा राहत व्यवस्थापन क्षेत्र
	५	प्रभावित समुदायमा सामान्य क्षति भएका खानेपानी तथा सरसफाईका संरचनाहरू तत्काल मर्मत गर्ने	पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र
	६	खानेपानी शुद्धीकरणका विधिहरू समुदायलाई जानकारी गराउने	
	७	अस्थायी आश्रयस्थलको फोहोर मैला व्यवस्थापनको प्रवन्ध गर्ने	
	८	अस्थायी आश्रयस्थलमा नियमित स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई शिक्षा प्रवर्द्धन गर्ने	
	९	खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको पुनर्स्थापन योजना तयार गर्ने	
	१०	अस्थायी आश्रय स्थलमा मापदण्ड अनुसारको खानेपानी र सरसफाइको प्रवन्ध नियमित गर्ने	
७ दिन देखि १ महिना	११	आवश्यकता अनुसार अस्थायी आश्रय स्थलमा खानेपानी र सरसफाईको प्रवन्ध नियमित गर्ने	
	१२	खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको क्षेत्रगत आवश्यकताको लेखाजोखा गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	१३	अस्थायी सिकाई केन्द्रहरूमा खानेपानी र सरसफाईको प्रवन्ध गर्ने	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
	१४	विपद् पछिको क्षेत्रगत आवश्यकताका आधारमा खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको पुनर्निर्माण योजना तयार गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र

३.३.५ संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसी अवस्थाको विश्लेषण गर्ने	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
	२	अवस्था अनुसार आपत्कालीन प्रतिकार्यको लागि विद्यालय बन्द गर्नु पर्ने भएमा बन्द गर्न गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सिफारिस गर्ने	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
	३	विद्यालयको क्षति तथा शिक्षक विद्यार्थीको अवस्थाको आँकलन गरी खोज उद्धारमा सहयोग गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	४	आवश्यकता अनुसार प्रभावितहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने	
२४ घण्टा देखि ७ दिन	५	शिक्षा क्षेत्रमा भएको क्षतिको प्रारम्भिक विवरण संकलन गरी आवश्यकता आँकलन गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	६	विपद्का कारण हराएका वा छुट्टिएका बालबालिकाहरुलाई अभिभावकसँग पुनर्मिलन गराउने	वडा समिति
	७	प्रभावित महिला बालबालिका अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकलाई संरक्षण दिने	
	८	आवश्यकता अनुसार मनोसामाजिक परामर्श कार्यशाला सञ्चालन गर्ने	सहयोगी संस्थाहरु, सामाजिक संस्थाहरु
	९	नेपाल प्रहरी र स्थानीय सामाजिक संस्थाहरूवीच संयन्त्र तयार गरी बाहिरबाट आउने व्यक्तिहरूमाथि निगरानी राख्ने	सुरक्षा निकाय
	१०	विपद् प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा सामाजिक र लैंगिक हिंसा तथा विभेद नभएको सुनिश्चित गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा
	११	मानव बेचबिखन, ओसारपसार र अपहरण जोखिम न्यूनीकरणका लागि गाउँपालिकाको सिमा नाकाहरूमा नागरिक सुरक्षा चेक पोष्ट स्थापना गर्ने	सुरक्षा निकाय
	१२	शिक्षा क्षेत्रमा भएको क्षतिको प्रारम्भिक विवरण संकलन गरी आवश्यकताको आँकलन गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	१३	सिकाई निरन्तरताको कार्ययोजना क्रियाशील गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	१४	तत्काल विद्यालय सञ्चालन हुन नसक्ने अवस्थामा अस्थायी सिकाई केन्द्र स्थापना गरी सिकाई सुचारु गर्ने	गाउपालिका शिक्षा कलस्टर

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
	१५	अस्थायी सिकाई केन्द्र पनि सञ्चालन हुन नसक्ने अवस्थामा वैकल्पिक विधिबाट सिकाई सुचारू गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	१६	शिक्षकहरूका लागि आपत्कालीन शिक्षा सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यशाला सञ्चालन गर्ने	
	१७	अस्थाई सिकाई केन्द्रहरूमा छात्रा विद्यार्थीहरूमाथि हुन सक्ने हिंसा रोक्नका लागि सुरक्षा संयन्त्र निर्माण गर्ने	गाउपालिका शिक्षा कलस्टर
७ दिन देखि १ महिना	१८	बालबालिकाहरूलाई विद्यालय फर्कने वातावरण बनाउन अभिभावकहरूसँग समुदायमा छलफल गर्ने	विद्यालय व्यवस्थापन समिति
	१९	विपद् प्रभावित विद्यार्थीहरूको लागि अवस्था र आवश्यकता अनुसार विद्यालय पोशाक, पाठ्यपुस्तक र स्टेसनरी सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने	गाउपालिका शिक्षा कलस्टर
	२०	विपद् प्रभावित समुदाय वा अस्थायी आश्रयस्थलमा महिला तथा किशोरीमाथि हुने हिंसाका गतिविधिलाई निगरानी राख्ने र विशेष संरक्षणको व्यवस्था मिलाउने	गाउपालिका शिक्षा कलस्टर
	२१	विद्यालय आउने जाने बाटोहरू भत्किएको बिग्रिएको भए मर्मत गराउने	पूर्वाधार विकास शाखा
	२२	अस्थायी आश्रयस्थल तथा सिकाई केन्द्रमा बालबालिकाका लागि मनोरन्जनात्मक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने	गाउपालिका शिक्षा कलस्टर
	२३	गम्भीर प्रकृतिको अवस्था बाहेक सामान्यत विपद्को घटना भएको १० दिन सम्ममा सिकाई क्रियापलापहरु सुचारू गर्ने प्रवन्ध गर्ने	गाउपालिका शिक्षा कलस्टर
	२४	विपद् पछिको आवश्यकता लेखाजोखा गरी संरक्षण तथा शिक्षा क्षेत्रको पुनर्निर्माण योजना तयार गर्ने	पूनर्स्थापन तथा पूनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र

३.३.६ जीविकोपार्जन तथा शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	जीविकोपार्जन, पुनर्स्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसी अवस्थाको वारे छलफल गर्ने	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
	२	विपदबाट क्षति भएका सडक संचार तथा विद्युत पूर्वाधार सूचारू गर्न पहल गर्ने	राहत व्यवस्थापन क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
२४ घण्टा देखि ७ दिन	३	पुनर्स्थापनाका लागि आवश्यक पूर्वाधारहरूको आवश्यकता लेखाजोखा गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	४	अस्थायी आश्रयस्थलमा आधारभूत अस्थायी पूर्वाधार निर्माण गर्ने	आश्रयस्थल तथा राहत व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	५	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) को आधारमा तत्कालको लागि प्राथमिकता तय गर्ने।	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
	६	आफ्नो घर फर्कन चाहने विस्थापितहरूलाई समुदायमा पुनर्स्थापित गर्ने प्रकृया तय गरि पुनर्स्थापित गर्ने	वडा समिति
७ दिन देखि १ महिना	७	विषय क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखाको आधारमा क्षेत्रगत पुनर्स्थापन योजना तयार गर्ने	सबै विषयगत क्षेत्र
	८	सामान्य क्षति भएका पूर्वाधार तथा संरचनाहरूको मर्मत सम्भार गरी सेवा सुचारू गर्ने	पूर्वाधार विकास शाखा
	९	विपद् पछिको आवश्यकताको लेखाजोखाको आधारमा गाउँपालिकाको पुनर्निमाण योजना तयार गर्ने	सबै विषयगत क्षेत्रहरु
	१०	पुनर्निमाण नसकिएसम्म पुनर्निमाणको कामलाई निरन्तरता दिने	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति

३.३.७ विपद् लेखाजोखा एवम् सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	आपत्कालीन लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बस्ने	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
	२	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) तुरुन्त सञ्चालन गरी खोज उद्धार उपचार र राहत व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
	३	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) को सूचना सबै विषय क्षेत्रलाई उपलब्ध गराउने	सबै विषयगत क्षेत्र
	४	विपद्को प्ररम्भिक विवरण गाउँपालिका आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रमा अद्यावधिक गर्ने	आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र
२४ घण्टा देखि ७ दिन	५	विपद्को क्षतिको विवरण नियमित अद्यावधिक गर्ने	आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र
	६	क्षेत्रगत प्रारम्भिक लेखाजोखाका लागि जनशक्ति परिचालन गर्ने	बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र
	७	क्षेत्रगत लेखाजोखा विवरण उपलब्ध गराइ सबै विषयगत क्षेत्रलाई पुनस्थापन योजना बनाउन सहयोग गर्ने	सबै विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
	८	विपद् प्रभावित क्षेत्रको बजारको लेखाजोखा (आवश्यक सामग्रीको उपलब्धता र प्रतिश्पर्धात्मक मूल्यको अवस्था) गर्ने	बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र
७ दिन देखि १ महिना	९	विपद्को क्षतिको विवरण नियमित अद्यावधिक गर्ने	
	१०	विपद् पछिको आवश्यकताको लेखाजोखा गर्न विषयगत क्षेत्रलाई सहयोग गर्ने	सबै विषयगत क्षेत्र
	११	क्षेत्रगत पुनर्निर्माण योजना तयार गर्न विषयगत क्षेत्रलाई सहयोग गर्ने	सबै विषयगत क्षेत्र

३.३.८ स्वास्थ्य क्षेत्र प्रतिकार्य कार्ययोजना

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	गाउँपालिका क्षेत्रभित्रको सबै वा कुनै वडामा तीव्र गतिमा महामारी फैलिएमा वा अन्य स्वस्थ्य संकटको अवस्था आएमा स्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५ बमोजिम स्वास्थ्य संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
	२	संकटग्रस्त क्षेत्रमा तत्काल प्रतिकार्यको लागि द्रुत प्रतिकार्य टोली (Rappid Response Team - RRT) परिचालन गर्ने	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र
	३	स्वास्थ्य संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गरिएको क्षेत्र एवम् अवधिमा स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रोटोकल पूर्ण रुपमा पालना गर्ने / गराउने	सुरक्षा निकाय
	४	उच्च संक्रामक महामारी फैलिएको अवस्थामा गाउँपालिका प्रवेश गर्ने नाकाहरुमा कडाई गरी स्क्रिनिङ र क्वारेन्टिनको व्यवस्था गर्ने	सुरक्षा निकाय
	५	संक्रमितको कन्ट्र्याक ट्रेसिङ् परीक्षण गरी आइसोलेसन र उपचारको प्रवन्ध गर्ने	स्वास्थ्य संस्थाहरु
	६	अस्पताल तथा स्वस्थ्य संस्थाहरू नियमित निसंक्रमित गर्ने	स्वास्थ्य संस्थाहरु
२४ घण्टा देखि ७ दिन	७	सार्वजनिक ठाउँहरुमा IEC (Information Education and Communication) का माध्यमहरु जस्तै; पोस्टर पम्प्लेल्ट, सार्वजनिक सूचना मार्फत महामारीको कारक, सर्ने तरिका र रोकथामका बारेमा समुदायलाई सचेत गराउने	संचार माध्यम
	८	महामारीजन्य विपद्को लागि सामान्य विरामी र संक्रितहरुको लागि छुट्टाछुट्टै एम्बुलेन्सको प्रवन्ध गर्ने	स्वास्थ्य संस्थाहरु, एमबुलेन्स संचालक
	९	स्वास्थ्य संकटको समयमा पूर्ण रुपमा सुरक्षा उपाय सहित नियमित स्वस्थ्य सेवा संचालन गर्ने	स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य संस्थाहरु
	१०	अन्य विपद्को कारणबाट फैलिनसक्ने महामारी निन्त्रणको लागि तयारी रहने	अन्य क्षेत्रहरु
७	११	एक हप्ताको अवस्था विश्लेषण गरी परिस्थितिको आधारमा एक महिनाको लागि कर्ययोजना तयार गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
दिन देखि १ महिना	१२	संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण कार्यलाई निरन्तरता दिने	अन्य क्षेत्र
	१३	जनस्वास्थ्य सेवा (पोषण, खोप, सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, परिवार नियोजन) सुरक्षित तरीकाले नियमित संचालन गर्ने प्रवन्ध मिलाउने	स्वास्थ्य संस्थाहरू
	१४	स्वास्थ्य संकट नियन्त्रण तथा सुरक्षा सम्बन्धी सन्देशमूलक सामग्रीहरू निमित प्रसारण गर्ने	सञ्चार माध्यम
	१५	परिस्थितिको नियमित मूल्याङ्कन गरी स्वास्थ्य संकटलाई निरन्तरता दिने वा हटाउने कुराको निर्णय गर्ने	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति

परिच्छेद चार : कार्यान्वयन अनुगमन तथा सिकाई योजना

४.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन रणनीति

१. यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, नियमावली २०७६ तथा स्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५ र यस योजनामा प्रवन्ध भए बमोजिमका आवश्यक संस्थागत संरचना तयार गरिनेछ ।

२. गाउँपालिकाको चालु आर्थिक वर्षको विपद् व्यवस्थापन शिर्षकको बजेटबाट प्राथमिकताका आधारमा कार्यान्वयनको शुरूवात गरिनेछ । क्रमश: आगामी वर्षको वार्षिक कार्यक्रममा यस योजनाको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक श्रोत व्यवस्थापन गरिनेछ ।

३. विकास साझेदार संस्थाहरू (द्धिपक्षीय, बहुपक्षीय, संयुक्त राष्ट्रसंघ अन्तर्गतका निकायहरू र रेडक्रस अभियान) बाट प्राप्त हुने सहायतालाई यस योजनाको कार्यान्वयनको लागि परिचालन गरिनेछ ।

४. निजी तथा व्यावसायिक क्षेत्रको व्यवसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व र अन्य पहल मार्फत निजी क्षेत्रको सहभागिता र सहायता विपद् पूर्वतयारीको लागि परिचालन गरिनेछ ।

५. गाउँपालिकामा रहेका सामाजिक तथा सामुदायिक संस्थासँग भएको भौतिक, सामाजिक, आर्थिक तथा मानवीय श्रोतलाई यस योजनाको कार्यन्वयनको लागि एकिकृत रूपमा परिचालन गरिनेछ ।

६. यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले निर्दिष्ट गरेका विपद् जोखिम न्यूनिकरण र पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई गाउँपालिकाले सञ्चालन गर्ने गाउँपालिका योजना, विषयगत योजना तथा कार्यक्रमहरूसँग समायोजन तथा एकिकरण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

७. यस योजनाको कार्यान्वयनको अवस्था अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि गाउँपालिकाका उप प्रमुखको संयोजकत्वमा एक अनुगमन समिति रहनेछ । उक्त अनुगमन समितिले अनुगमन गरी गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नेछ ।

८. गाउँपालिकाको वेवसाइटमा विपद् पोर्टल तयार गरी स्वास्थ्य संकट एवम् विपदबाट भएको क्षति तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी भएका गतिविधिहरू नियमित अद्यावधिक गरिनेछ ।

९. गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिले वर्षभरिको विपद्को अवस्था र गतिविधिलाई समेटेर गाउँपालिका विपद् प्रतिवेदन सामान्य अवस्थामा वार्षिक रूपमा प्रकाशन गर्नेछ भने कुनै ठूलो विपद्को अवस्था आएमा आवश्यकता अनुसार प्रतिवेदनहरू प्रकाशित गरिनेछ ।

१०. यस योजनाको कार्यन्वयनबाट प्राप्त सिकाई तथा तत्कालीन आवश्यकताका आधारमा यस स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई वार्षिक रूपमा अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ ।

४.२ स्रोत साधनको व्यवस्थापन

वि‍पद् पुव तयारी प्रतिकार्यका लागि पालिकामा मौज्दात श्रोत साधनको विवरण अनुसूची ४ मा राखिएको छ यसको अतिरिक्त निम्न अनुसार स्रोत साधन उपकरणको आवश्यकता आँकलन गरिएको छ ।

तालिका १३: स्रोत साधन तथा उपकरण आवश्यकता लेखाजोखा

विषयक्षेत्र	आवश्यक स्रोत, साधन/उपकरण	थप सङ्ख्या वा परिमाण	अनुमानित रकम (रु हजारमा)
समन्वय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र			
प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र			
आपत्कालीन आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र			
खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र			
आपत्कालीन संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र			
विपद् लेखाजोखा एवम् सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र			
जीविकोपार्जन, पुनर्स्थापना तथा शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र			

४.३ क्षमता विकास रणनीति र योजना

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नका लागि दक्ष स्रोत व्यक्ति तथा संस्थाहरूको सहयोगमा गाउँपालिका तथा विषयगत क्षेत्रको क्षमता विकासका लागि देहाय बमोजिमका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछ:

तालिका १४: क्षमता विकास योजना

क्र.सं.	क्षमता विकास क्रियाकलापहरु	जिम्मेवारी	समय तालिका
१			
२			
३			
४			
५			

४.४ अन्य निकायसँगको समन्वय र सहकार्य

१. गाउँपालिकालिकाले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्यको लागि प्रमुख रूपमा गाउँपालिकाभित्र र बाह्य गरी दुई प्रकारको समन्वय गर्नु पर्दछ । गाउँपालिकाभित्र पनि गाउँपालिका मातहतका निकाय वा समितिबीच र अन्य सरकारी, गैरसरकारी, सामाजिक तथा निजी संस्थाहरूबीच समन्वय र सहकार्य गर्नुपर्ने हुन्छ । बाह्य समन्वयमा जिल्ला, प्रदेश र संघीय तहका सरकारी निकायहरूसँग र अन्य गैर सरकारी तथा सहयोगी निकाय तथा संस्थाहरूसँगको समन्वय पर्दछ ।

२. विषयगत क्षेत्रको अवधारणा अनुसार गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित संस्था तथा निकायहरू सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको सदस्य रहन्छन र उक्त संस्था तथा निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्यको जिम्मेवारी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने विषयगत समिति र यसका संयोजक सम्बन्धित शाखाको हुनेछ ।

३. जिल्ला, प्रदेश तथा संघीय तहका निकायहरूसँगको समन्वय, सुरक्षा निकायहरूसँगको समन्वय तथा गाउँपालिका बाहिरका सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरु र सहयोगी निकायहरूसँगको समन्वयको जिम्मेवारी गाउँपालिका प्रमुखको हुनेछ ।

४. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको लागि सम्पूर्ण सरकारी, गैरसरकारी, सामाजिक तथा निजी क्षेत्रको स्रोत परिचालन विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाअनुरूप गाउँपालिकाको प्राथमिकता अनुसार एकद्धार नीति बमोजिम हुनेछ ।

४.५ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजना

४.४.१ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समिति

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि गाउँपालिकाको उप प्रमुखको संयोजकत्वमा देहाय बमोजिमका सदस्यहरू रहेको एक अनुगमन समिति रहनेछ । सामान्य अवस्थामा यस अनुगमन समितिले पूर्वतयारी योजनाको कार्यान्वयनको वार्षिक रुपमा अनुगमन गरी गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिलाई प्रतिवेदन बुझाउनेछ । कुनै खास विपद्को अवस्थामा नियमित रूपमा समष्टिगत र विषय क्षेत्रगत प्रतिकार्य र पूर्वतयारीको अनुगमन गरी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रलाई पृष्ठपोषण गर्नेछ । गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिले अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिका सदस्यहरुको मनोनयन गर्नेछ । यस अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिको सदस्यमा मनोनयन गर्दा राष्ट्रिय राजनीतिक दलका गाउँपालिका समितिका प्रमुख नै गाउँपालिकाको पदाधिकारी रहेको खण्डमा अर्को व्यक्तिलाई प्रतिनिधिको रुपमा मनोनयन गर्नु पर्नेछ । यसैगरी वडाध्यक्षहरूमध्येबाट मनोनयन गर्दा कुनै पनि विषयगत क्षेत्रको संयोजक नरहेका वडाध्यक्षमध्येबाट मनोनयन गर्नु पर्नेछ ।

तालिका १५: अनुगमन तथा मूल्यङ्कन समिति

क्र.सं.	भूमिका	संस्था	पद
१	संयोजक	कनकासुन्दरी गाउँपालिका	उप प्रमुख
२	सदस्य	कनकासुन्दरी गाउँपालिका	संयोजक - विधायन समिति
३	सदस्य	कनकासुन्दरी गाउँपालिका	संयोजक - सुशासन समिति
४	सदस्य	कनकासुन्दरी गाउँपालिका	संयोजक - आर्थिक समिति
५	सदस्य	राष्ट्रिय राजनीतिक दलका गाउँपालिका समिति	प्रमुखहरु
६	सदस्य	समितिले तोकेका तीन जना	वडाध्यक्षहरु
७	सदस्य सचिव	गाउँपालिका	आन्तरिक लेखा प्रमुख

४.४.२ लक्ष्य र सूचकहरू

यस गाउँपालिकामा विपदबाट हुने क्षति तथा नोक्सानी घटाउने प्रभावितहरुलाई उचित मानवीय सहायता समयमै उपलब्ध गराउने तथा विपद् प्रतिकार्य प्रभावकारी बनाउने र प्रभावकारी प्रतिकार्यको लागि समष्टिगत तथा विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी सुदृढ गर्ने यस कार्ययोजनाको उद्देश्य रहेकोले यस योजनाको कार्यान्वयनबाट उपयुक्त उद्देश्य प्राप्तिमा प्रगति अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि समष्टिगत र विषय क्षेत्रगत तथा पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका देहाय बमोजिमका सूचकहरू निर्धारण गरिएको छ:

क्र.सं.	सूचकहरु (पूर्वतयारीका लागि)	कैफियत
१. सामान्य पूर्वतयारी		
१	गाउँपालिका आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र सञ्चालन भएको	
२	खोज उद्धार तथा राहत सामग्रीको भण्डारण मौज्दात रहेको	
३	वडामा सामुदायिक प्रथम उद्धारकहरू तयार भएको	
४	विपद् सम्बन्धी विवरण गाउँपालिकाको वेभसाइटमा अपडेट गर्ने वेभ पोर्टल सञ्चालन भएको	
५	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना वार्षिक रूपमा अद्यावधिक भएको	
२. समन्वय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र		
६	खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार सामग्री पर्याप्त रहेको	

क्र.सं.	सूचकहरु (पूर्वतयारीका लागि)	कैफियत
७	वडा तहमा खोज उद्धार कार्यदल गठन भएको	
८	तालिम दिई वडा तथा समुदाय तहमा प्रथम उद्धारकर्ता तयार भएको	
३. प्राथमिक उपचार स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र		
९	प्रत्येक वडामा तालिम प्राप्त प्राथमिक उपचार टोली तयार भएको	
१०	सबै स्वास्थ्य संस्थामा आपत्कालिन औषधिको बफर स्टक राखिएको	
११	सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूको आपत्कालीन योजना तयार भएको	
४. अस्थायी आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री र राहत व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र		
१२	कम्तिमा १००० घर परिवारलाई पुग्ने न्यूनतम मापदण्ड अनुसारको आवश्यक गैर खाद्य सामग्रीहरूको भण्डारण गरीएको	
१३	आपत्कालीन समयमा खाद्यान्न आपूर्तिको लागि आपूर्तिकर्तासँग स्ट्यण्डबाई सम्झौता भएको	
१४	प्रत्येक वडामा अस्थायी आश्रयस्थलको स्थान पहिचान गरिएको	
१५	अस्थायी आश्रयस्थलको लागि भवन निर्माण भएको वा आश्रयस्थल निर्माणका समग्रीहरूको बन्दोबस्त भएको	
१६	आपत्कालीन प्रयोजनका लागि यातायात संचार तथा बन्दोबस्तीका सामाग्रीहरूको व्यवस्था भएको	
५. खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्छता प्रवर्धन विषयगत क्षेत्र		
१७	आपत्कालीन सरसफाई र स्वच्छता सम्बन्धी सामग्रीहरूको भण्डारण गरिएको	
१८	पहिचान गरिएका आपत्कालीन आश्रयस्थलमा खानेपानी आपूर्तिको स्रोत र माध्यम तयार गरिएको	
१९	सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धी सूचना तथा सञ्चार सामग्रीहरू तयार भई प्रसारण गरिएको	
६. संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र		
२०	शिक्षा क्षेत्रको सिकाई निरन्तरता योजना तयार भएको	
२१	विद्यालय सुरक्षा सम्बन्धी व्यवस्थापन समिति र प्रअलाई अभिमुखीकरण गरिएको	
२२	सबै विद्यालयमा विद्यालय विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदल गठन भएको	
२३	विद्यालय र गाउँपालिकामा नियमित कृतिम घटना तथा सिमुलेसन अभ्यास भएको	
७. विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र		
२४	गाउँपालिकामा विपद् लेखाजोखा टोली तयार भएको	
२५	क्षेत्रगत लेखाजोखा फारम तयार भएको	
२६	विपद् लेखाजोखा टोलीलाई विपद् लेखाजोखा सम्बन्धी तालिम दिइएको	
२७	गाउँपालिका आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रको विपद् सूचना संकलन व्यवस्थापन र प्रसारण प्रक्रिया तय भएको	
८. जीविकोपार्जन, पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र		
२८	पहिचान गरिएका आश्रयस्थलमा सडक, खानेपानी तथा सरसफाई पूर्वाधार तयार भएको	
२९	प्रत्येक वडामा आपत्कालिन प्रयोजनको लागि हेलिप्याड निर्माण भएको	
३०	पूर्वाधारहरू विपद् जोखिमबाट सुरक्षित बनाइएको	
९. स्वस्थ्य संकट पूर्व तयारी		
३१	गाउँपालिका र सबै वडामा द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) गठन भएको	
३२	गाउँपालिकाका सबै स्वास्थ्य संस्थाको आपत्कालीन योजना बनेको	
३३	गाउँपालिकाको स्वास्थ्य संकटको समयको लागि सबै क्षेत्रको स्वास्थ्य प्रोटोकल बनेको	
३४	आपत्कालीन समयको लागि औषधिको बफर स्टक राखिएको	
३५	स्वास्थ्यकर्मी तथा द्रुत प्रतिकार्य टोलीलाई स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम दिइएको	

क्र.सं.	सूचकहरु (प्रतिकार्यका लागि)	कैफियत
१. समन्वय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र		
१	विपद् प्रतिकार्यमा सबै विषयक्षेत्र तथा सरोकारवालाहरुसँग समन्वय भएको	
२	तत्काल प्रभावकारी रुपमा खोज उद्धार कार्य संचालन भएको	
३	खोज उद्धार टोलीको परिचालन भएको	
४	विपद् प्रतिकार्य गाउँपालिकाको नेतृत्वमा एकद्धार नीति बमोजिम संचालन भएको	
२. प्राथमिक उपचार स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र		
५	आपत्कालीन समयमा प्राथमिक उपचार सेवा प्राप्त भएको	
६	आवश्यकता अनुसार पोषणयुक्त खानेकुरा उपलब्ध भएको	
७	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको पुनर्स्थापना तथा पुर्निर्माण योजना तयार भएको	
३. अस्थायी आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री र राहत व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र		
८	विपद्बाट विस्थापित परिवारलाई अस्थायी आश्रयस्थल उपलब्ध भएको	
९	प्रभावित परिवारलाई मापदण्ड अनुसार खाद्य सामग्री तत्काल उपलब्ध भएको	
१०	प्रभावित परिवारलाई मापदण्ड अनुसार गैर खाद्य खाद्य सामग्री उपलब्ध भएको	
४. खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र		
११	प्रभावित समुदायलाई मापदण्ड अनुसार खानेपानी उपलब्ध भएको	
१२	प्रभावित समुदाय तथा आश्रयस्थलमा मापदण्ड अनुसारको सरसफाईको प्रवन्ध भएको	
५. संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र		
१३	आपत्कालीन अवस्थामा नागरिकहरुको संरक्षण र सुरक्षा सुनिश्चित भएको	
१४	विपद्को घटनाको १० दिन भित्रमा सिकाई क्रियाकलाप सुचारु भएको	
१५	संरक्षण तथा शिक्षा क्षेत्रको पुनर्निर्माण योजना तयार भएको	
६. विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र		
१६	द्रुत लेखाजोखा प्रतिवेदन (कुनै विपद् विशेष) तयार भएको	
१७	क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखा प्रतिवेदन (कुनै विपद् विशेष) तयार भएको	
१८	गाउँपालिका आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा विपद् सम्बन्धी विवरण नियमित अद्यावधिक भएको	
७. जीविकोपार्जन, पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र		
१९	विपदबाट क्षति भएका पूर्वाधारको मर्मत भएको	
२०	प्रभावित परिवारले जीविकोपार्जन सहायता प्राप्त गरेको	
२१	क्षेत्रगत पुनर्स्थापना तथा पुनर्निर्माण योजना तयार भएको	
८. स्वस्थ्य संकट प्रतिकार्य		
२२	तत्काल द्रुत प्रतिकार्य टोली परिचलन भएको	
२३	स्वास्थ्य संकटको समयमा स्वास्थ्य प्रोटोकल कार्यान्वयन भएको	
२४	विपद् तथा स्वास्थ्य संकटको समयमा स्वास्थ्य सेवा नियमित संचालन भएको	
२५	संकट नियन्त्रण / व्यवस्थापन भएको	

परिच्छेद छ विविध

१. आर्थिक श्रोत र उपलब्ध हुने विधि

विपद् व्यवस्थापनमा आईपर्ने खर्चहरूका लागि पालिकामा विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिएको छ । विषयगत क्षेत्रहरूले विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका लागि पेश गरेको योजना स्वीकृत भएपछि स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत बजेट रकम माग गर्नेछन् । योजना कार्यान्वयन गर्न पालिकाको वार्षिक बजेट वा विपद् व्यवस्थापन कोषबाट वडाको हकमा सम्बन्धित वडा कार्यालय मार्फत् र कार्यालय मार्फत् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि रकम उपलब्ध गराइनेछ ।

पालिकाको क्षमताले नभ्याउने कामको लागि प्रदेश सरकार वा जिल्ला प्रशासन कार्यालय मार्फत् संघीय सरकारसँग अनुरोध गरिनेछ । साथै विपद् व्यवस्थापन कोष बृद्धिका लागि विभिन्न मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकाय तथा संघसंस्थाहरूसँग सहकार्य गरी सहयोग आदानप्रदान गरिनेछ ।

२. अन्य निकायहरु सँगको समन्वय र सहकार्य

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, छिमेकी तथा अन्य जिल्लाहरु र स्थानीय तहका साथै विभिन्न संघसंस्थासँग सहयोग आदानप्रदान गरिनेछ । यस्तो सहयोग विशेषगरी बाढी, पहिरो, भुकम्प र आगलागीको समयमा प्रतिकार्यका लागि दमकल, एम्बुलेन्स तथा अत्यावश्यक मानवीय सहायता सामग्रीको उपयोगमा केन्द्रित हुनेछ । अन्य किसिमका थप सहयोग आदानप्रदान गर्न कार्यपालिकाले अन्य स्थानीय तहहरुसँग आवश्यक समझदारी वा सम्झौता गर्न सक्नेछ । नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्लास्थित गैह्र सरकारी निकाय तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरी थप स्रोत परिचालन गरिनेछ । जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रसँग विपद् सम्बन्धी सूचना आदानप्रदान गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।

३. अनुगमन मुल्याकन तथा सिकाई

लक्ष र सुचकहरु

यस विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन मार्फत पालिकामा तपशिलमा उल्लेख गरिए अनुसारको सुचकहरु तय गरि त्यसका लागि न्युनतम आधार रेखा तयार गरि लक्ष्य समेत निर्धारण गरिएको छ ।

क्र.सं.	सूचक	आधार रेखा २०८०	लक्ष्य
१.	**पालिकामा विपद्बाट हुने मानव मृत्युदर कम भएको हुनेछ**		
१.१	विपद्बाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या (सडक दुर्घटना बाहेक)	५	०
१.२	सडक दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या	३	०
२.	**पालिकास्तरमा विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरूको संख्या उल्लेख्य मात्रामा कम भएको हुनेछ**		
२.१	विपद्बाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारहरूको वार्षिक औसत संख्या	१००	७५
२.२	विपद्बाट घाईते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या	१०	५
२.३	सडक दुर्घटनाबाट घाईते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या	२	०

२.४	विपद्बाट क्षति हुने घरहरूको वार्षिक औसत संख्या	२५	१०
३.	पालिकास्तरमा कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा विपद्को कारण हुने वार्षिक औसत प्रत्यक्ष आर्थिक क्षति	६००००००	२००००००
४.	पालिका र सरोकारवालाहरू बीच अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साझेदारी अभिबृद्धि गर्न संयन्त्र विकास गर्ने (प्रतिशत)	५० प्रतिशत	५० प्रतिशत
५.	बहु-प्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् जोखिम सूचना तथा आँकलनको उपलब्धता र पहुँचमा उल्लेख्य बृद्धि गर्ने ।	२५	१०
५.१	कूल क्षेत्रफलको अनुपातमा बहु-प्रकोप अनुगमन तथा पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना र सञ्चालन भएको क्षेत्रफलको प्रतिशत	०	५०
५.२	विपद् प्रभावित क्षेत्रको जनसंख्याको अनुपातमा स्थानीय वा राष्ट्रिय सूचना प्रणाली मार्फत पूर्वसूचना प्राप्त गर्ने जनसंख्याको प्रतिशत	०	५०
५.३	विपद् जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूमा पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्यविधि लागू भएका वडाहरूको प्रतिशत	०	५०
५.४	स्थानीय स्तरमा उपयोगी विपद् जोखिम सम्बन्धी सूचना तथा जानकारी एवं आँकलन जनसमुदायलाई उपलब्ध गराउन सक्ने प्रतिशत	०	५०
५.५	पूर्वसूचना प्राप्त भएपछि विपद् प्रभावित क्षेत्रबाट सुरक्षित स्थानमा सारिएका जनसंख्याको प्रतिशत	०	५०

४. अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संयन्त्र

यस पालिकास्तरिय विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई प्रत्येक वर्ष मनसुन पश्चात समिक्षा गरिने छ । यसरी गरिने समिक्षामा योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन, विषयगत क्षेत्रहरु लाई समेटेर मार्गदर्शन तथा कार्यमा सहजताका सन्दर्भमा छलफल तथा सम्भावित विपदका कारण हुन सक्ने मानविय तथा आर्थिक क्षति न्युनिकरणमा यस योजनाले कत्तिको सहजता पुर्यायो र सुधारका पक्षहरु समेत समेटेर पालिका विषय गत क्षेत्रहरुको सक्रियतामा यसले पुगाउन सकेको योगदानका बारेमा छलफल गरिने छ।

५. क्षमता विकास

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नका लागी विषयगत क्षेत्र तथा क्षेत्रगत निकायहरुको सहयोगमा देहायका क्रियाकलापहरू गरिनेछ ।

(क) विषयगत क्षेत्रहरूलाई उक्त क्षेत्रसँग सम्बन्धित आवश्यक अभिमुखीकरण,तालिम, अभ्यास गर्ने ।

(ख) विपद प्रतिकार्य दल - खोज तथा उद्धार,पूर्व सुचना संग सम्बन्धीत जल तथा वर्षा मापकहरु र सरोकारवालाहरुको क्षमता वृद्धि गरिने छ ।

(ग) बिषयगतक्षेत्रको क्षमतावृद्धि र आपतकालिन अवस्थाको पूर्वतयारीका लागी वर्षको एक पल्ट नमुना अभ्यासहरु संचालन गरिने छ ।

६. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन र पृष्ठपोषण

यस पालिका विपदपुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई प्रतेक बर्ष जेठ मसान्त भित्र पुनरावलोकन र अद्यावधिक गरिने छ। यसरी अद्यावधीक गर्दा विगतका सिकाई तथा असल अभ्यासलाई समेत दस्तावेजीकरण गरि व्यवस्थापन गर्न सहयोग गरिने छ।

७. अनुसुचिहरु :

अनुसूचीहरु १ : विपद व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको नामावली

क.स	नाम	पद	प्रतिनिधित्व गरेको संस्था
१	दामोदर प्रसाद आचार्य	संयोजक	गा पा अध्यक्ष
२	प्रेमकली बुढा	सदस्य	गा पा उपाध्यक्ष
३	टेक बहादुर शाही	सदस्य	प्र प्र अ
४	भिम बहादुर भण्डारी	सदस्य	अध्यक्ष १ नं
५	खाम्मा रावत	सदस्य	अध्यक्ष २ नं
६	भैर बहादुर बुढा	सदस्य	अध्यक्ष ३ नं
७	धनमानसिङ हमाल	सदस्य	अध्यक्ष ४ नं
८	विष्णु बहादुर बडुवाल	सदस्य	अध्यक्ष ५ नं
९	प्रेम बहादुर पछाई	सदस्य	अध्यक्ष ६ नं
१०	तेज बहादुर जि सि	सदस्य	अध्यक्ष ७ नं
११	धन बहादुर कामी	सदस्य	अध्यक्ष ८नं
१२	नरवहादुर घर्ती	सदस्य	ने क पा माओबादि
१३	नन्दलाल रावत	सदस्य	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
१४	पेश नेपाल किर्डाक नेपाल क्याड नेपाल	सदस्य	गै स स
१५	गोविन्द के सी	सदस्य	गोठिज्यूला इन्चार्ज
१६	पारश काफ्ले	सदस्य	यूवाकलब
१७	जंगालाल बुढा	सदस्य	स्वास्थ्य शाखा
१८	जिवन बहादुर रोकाया	सदस्य	शिक्षा शाखा
१९	दानसिङ कार्की	सदस्य	सुचना तथा प्रविधि शाखा
२०	कृति सिंह जि सि	सदस्य	पुर्वाधार विकास शाखा
२१	नारायण प्रसाद न्यौपाने	सदस्य	सामाजिक विकास शाखा
२२	तेजेन्द्र खत्री	सदस्य	कृषि विकास शाखा
२३	लाल बहादुर रावत	सदस्य	पशुपंक्षि विकास शाखा
२४	जय बहादुर बुढा	सदस्य	ने क पा एमाले

२५	छटक बडुवाल	सदस्य	ने क पा एकिकृत समाजबादि
२६	मकर बहादुर हमाल	सदस्य	नेपाली काङग्रेस
२७	विन बुढा	सदस्य	रा प्र पा
२८	माधव प्रसाद काफ्ले	सदस्य	ने म कि पा
२९	भानुभक्त उपाध्याय	सदस्य	राष्ट्रिय जनमोर्चा
३०	झरना वली	सदस्य	सदस्य सचिव

अनुसुचि २. प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा समिति :

क.स	**निकाय, शाखा , सस्था**	**टोलि**	**सम्पर्क ब्यक्ति**	**सर्म्पक नम्वर**
१	प्रशासन शाखा	संयोजक		
२	विपद व्यावस्थापन फोकल व्यक्ति	सदस्य		
३	ईलाका प्रहरी कार्यलय	सदस्य		
४	नेपाल रेडक्रस सोसाइटि उपशाखा	सदस्य		

अनुसूची ३. विषयक्षेत्रगत कार्यसमूहहरूको विवरण (परिच्छेद २ सँग सम्बन्धित)

विषयगत क्षेत्र अन्तर्गतका सरोकारवाला निकाय तथा संस्थाहरूको हालको विवरण ।

(क) आपतकालिन समग्र व्यवस्थापन, सूचना समन्वय, खोज तथा उद्धार

क.सं.	**निकाय, शाखा, संस्था**	**टोली**	**सम्पर्क व्यक्ति**	**सम्पर्क नम्वर**
१	पालिकाविपद् व्यवस्थापन समिति	संयोजक		
२	उपाध्यक्ष	सदस्य		
३	ईलाका प्रहरी कार्यालय	सदस्य		
४	सामाजिक विकास शाखा	सदस्य		
५	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सदस्य		
६	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	सदस्य		
७	क्याड नेपाल	सदस्य		
८	सम्पुर्ण वडा अध्यक्ष	सदस्य		
९	शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा	सदस्य सचिव		

(ख) खाद्य सुरक्षा कृषि तथा पशु

क.सं.	**निकाय, शाखा, संस्था**	**टोली**	**सम्पर्क व्यक्ति**	**सम्पर्क नम्वर**
१	उपप्रमुख	संयोजक		
२	पशु सेवा शाखा	सदस्य		
३	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सदस्य		

४	क्याड नेपाल	सदस्य		
५	कृर्षि बिकास शाखा	सदस्य सचिव		

(ग) स्वास्थ्य तथा पोषण

क्र.सं.	निकाय, शाखा, संस्था	टोली	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्वर
१	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	संयोजक		
२	स्वास्थ चौकी वडा नं. १	सदस्य		
३	स्वास्थ चौकी वडा नं. २	सदस्य		
४	स्वास्थ चौकी वडा नं. ३	सदस्य		
५	स्वास्थ चौकी वडा नं. ४	सदस्य		
६	स्वास्थ चौकी वडा नं. ५	सदस्य		
७	स्वास्थ चौकी वडा नं. ६	सदस्य		
८	स्वास्थ चौकी वडा नं. ७	सदस्य		
९	स्वास्थ चौकी वडा नं. ८	सदस्य		
१०	पोषण शाखा	सदस्य		
११	स्वास्थ्य संयोजक	सदस्य सचिव		

(घ) खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन

क्र.सं.	निकाय, शाखा, संस्था	टोली	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्वर
१	विपद व्यावस्थापन समिति	संयोजक		
२	WASH Unit	सदस्य		
३	क्याड नेपाल	सदस्य		
४	प्रविधिक शाखा प्रमुख	सदस्य सचिब		

(ङ) आपत्कालीन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री

क्र.सं.	निकाय, शाखा, संस्था	टोली	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्वर
१	पालिका प्रमुख	संयोजक		
२	क्याड नेपाल	सदस्य		
३	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सदस्य		
४	ईलाका प्रहरी कार्यलय	सदस्य		
५	स्टोर शाखा	सदस्य		
६	भौतिक पुर्वाधार शाखा ईन्जीनियर	सदस्य सचिब		

(च) संरक्षण तथा सुरक्षा

क्र.सं.	निकाय, शाखा, संस्था	टोली	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्वर
१	महिला तथा वालवालिका शाखा प्रमुख	संयोजक		
२	क्याड नेपाल	सदस्य		
३	स्वास्थ्य तथा पोषण शाखा	सदस्य		
३	महिला विकास शाखा कर्मचारी	सदस्य सचिव		

(ज) आपत्कालीन शिक्षा

क्र.सं.	निकाय, शाखा, संस्था	टोली	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्वर
१	शिक्षा शाखा प्रमुख	संयोजक		
२	संघ संस्था	सदस्य		
३	शिक्षक प्रतिनिधि	सदस्य		
४	स्टोर शाखा	सदस्य		
५	प्रबिधिक शाखा	सदस्य सचिब		

अनुसूचीहरु २ : वडा स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति

वडा नं १ बिपत ब्यवस्थापन

क्र सं	नाम	पद	प्रतिनिधित्व गरेको संस्था
१	भिम बहादुर भण्डारी	वडा अध्यक्ष	वडा अध्यक्ष
२	बिजुल्ली बुढा	वडा सदस्य	वडा सदस्य
३	मान बहादुर कठायत	सदस्य	वडा सदस्य
४	बिमला भण्डारी	सदस्य	वडा सदस्य
५	बेला कामी	सदस्य	वडा सदस्य
६	प्रमखर भण्डारी	सदस्य	नेकपा एमाले
७	कालि बुढा	सदस्य	नेपालि काँग्रेस
८	खड्क सिंह कठायत	सदस्य	माओबादी केन्द्र
९	अन्त कठायत	सदस्य	जेष्ठ नागरिक

१०	चिउचल्ली बुढा	सदस्य	नि व म सदस्य
११	हस्त भण्डारी	सदस्य	रा प्रापा नेपाल
१२	मान बहादुर राजि	सदस्य	अ स ई
१३	प्रेम बहादुर बुढा	सदस्य	बिद्यालय लेखापाल
१४	नन्दलाल भण्डारी	सदस्य	यूवा प्रतिनिधि
१५	रत्नसिंह बुढा	सदस्य	वडा प्राबिधि
१६	हरी बहादुर बुढा	सदस्य सचिव	वडा सचिव
१७	एकराज देवकोटा	सदस्य	स्वास्थ्य प्रतिनिधि

वडा नं २ बिपत ब्यवस्थापन

क्र स	नाम	पद	प्रतिनिधित्व गरेको संस्था
१	खाम्मा रावत	संयोजक	वडा अध्यक्ष
२	परजित थापा	सदस्य	वडा सदस्य
३	पुल्ति वि क	सदस्य	वडा सदस्य
४	बसम रावत	सदस्य	वडा सदस्य
५	गोर्ख बुढा	सदस्य	वडा सदस्य
६	धन बहादुर रावत	सदस्य	नेकपा एमाले
७	डिल्लि बहादुर रावत	सदस्य	नेपालि काँग्रेस
८	मागे रावत	सदस्य	माओबादी केन्द्र
९	रत्न बहादुर भण्डारी	सदस्य	ने म कि पा
१०	झलक बहादुर बुढा	सदस्य	सहायक हवल्दार
११	राजेश थापा	सदस्य	प्राविधिक
१२	हरि बहादुर रावत	सदस्य	रा प्र पा
१३	बम बहादुर रावत	सदस्य सचिव	वडा सचिव

वडा नं ३ बिपत ब्यवस्थापन

क्र सं	नाम	पद	प्रतिनिधित्व गरेको संस्था
१	भैर बहादुर बुढा	संयोजक	वडा अध्यक्ष
२	चन्द्रकली बुढा	सदस्य	का पा सदस्य
३	सार्के बुढा	सदस्य	वडा सदस्य

४	बल बहादुर बुढा	सदस्य	वडा सदस्य
५	देविसरा कामी	सदस्य	वडा सदस्य
६	लाल बहादुर बुढा	सदस्य	हेल्थपोष्ट
७	सुवास बहादुर बुढा	सदस्य	स्वास्थ्य इकाई
८	दिनेश बुढा	सदस्य	
९	सिर्जना बुढा	सदस्य	
१०	माया रोकाया	सदस्य	क्याड नेपाल
११	विनिता रोकाया	सदस्य	
१२	भिमलाल बुढा	सदस्य	
१३	शान्ति बुढा	सदस्य	
१४	भिम बहादुर बुढा	सदस्य	
१५	गोविन्द के सी	सदस्य	
१६	जय बहादुर बुढा	सदस्य सचिव	वडा सचिव

वडा नं ४ विपद् ब्यवस्थापन समिति

क्र स	नाम	पद	प्रतिनिधित्व गरेको संस्था
१	धनमानसिंह हमाल	संयोजक	वडा अध्यक्ष
२	नानिमैया हमाल	सदस्य	वडा सदस्य
३	बिजैपुरा कामी	सदस्य	वडा सदस्य
४	रत्नपति बुढा	सदस्य	वडा सदस्य
५	चन्द्र बहादुर बुढा	सदस्य	वडा सदस्य
६	बिरेन्द प्रसाद उपाध्याय	सदस्य	स्वास्थस्या शाख ईन्चाज
७	डिला पुन मगर	सदस्य	पशुसेवा केन्द्र
८	कमल भण्डारी	सदस्य	आखा उपचार केन्द्र
९	सागर बि सि	सदस्य	ई प्र का हाटसिजा
१०	दिपेन्द्र हमाल	सदस्य	नेपालि काँग्रेस
११	भुपेन्द्र मल्ल	सदस्य	नेकपा एमाले
१२	मान बहादुर जि सि	सदस्य	नेकपा माओबादि केन्द्र
१३	महाबिर शाही	सदस्य	स्थानियसमाज सेबि
१४	भक्त बहादुर बुढा	सदस्य	स्थानिय रेडक्रस

१५	भैर बहादुर सिकर्मी	सदस्य	वडा प्राबिधि
१६	दल बहादुर सिकर्मी	सदस्य	स्थानिय कर्मचारी
१७	डिल्ली सुनार	सदस्य	आई एन एफ
१८	कमदेबी मल्ल	सदस्य	आई एन एफ
१९	जैकला बुढा	सदस्य	महिला समाज सेबि
२०	पुर्ण बहादुर बुढा	सदस्य	यूवा समाज सेबि
२१	कृष्ण बिक्रम आचार्या	सदस्य सचिव	वडा सचिव

वडा नं ५ को विपद् ब्यवस्थापन समिति

क्र सं	नाम	पद	प्रतिनिधित्व गरेको संस्था
१	विष्णु बहादुर बडुवाल	संयोजक	वडा अध्यक्ष
२	राजेन्द्र बहादुर बडुवाल	सदस्य	वडा सदस्य
३	पदम बहादुर कडारा	सदस्य	वडा सदस्य
४	हरिमि बडुवाल	सदस्य	वडा सदस्य
५	पुल्ति सार्की	सदस्य	वडा सदस्य
६	गगन ब बुढा	सदस्य	स्वास्थस्या शाख ईन्चार्ज
७	रमेश बहादुर बडुवाल	सदस्य	समाजबादी
८	गौरीलाल न्यौपाने	सदस्य	रा प्र पा
९	गोविन्द के सी	सदस्य	प्रहरी चौकी गोठिज्युला
१०	जगदिश उपाध्याय	सदस्य	नेपालि काँग्रेस
११	रतन बहादुर बडुवाल	सदस्य	नेकपा एमाले
१२	भिम बहादुर बुढा	सदस्य	नेकपा माओबादि केन्द्र
१३	अग्नीराज उपाध्याय	सदस्य	राष्ट्रिय जनमोर्चा
१४	कपुरी प्रसाद उपाध्याय	सदस्य	ने म कि पा
१५	विमला न्यौपाने	सदस्य	शिक्षक
१६	धन बहादुर बोहोरा	सदस्य	उद्योग बाणिज्य संघ
१७	प्रकाश उपाध्याय	सदस्य	पत्रकार
१८	सामु नेपाली	सदस्य	आई एन एफ
१९	जनक न्यौपाने	सदस्य	ज स पा
२०	नवजङ्ग विष्ट	सदस्य	सुचना अधिकारी

२१	हिमाली भण्डारी	सदस्य सचिव	वडा सचिव

वडा नं ६ विपद ब्यवस्थापन समिति

क्र सं	नाम	पद	प्रतिनिधित्व गरेको संस्था
१	प्रेम बहादुर पछाई	संयोजक	वडा अध्यक्ष
२	जौसरा कामी	सदस्य	वडा सदस्य
३	गौरी पछाई	सदस्य	वडा सदस्य
४	रत्न कामी	सदस्य	वडा सदस्य
५	जय कृष्ण हमाल	सदस्य	स्वास्थ्य इकाई
६	शारदा आचार्य	सदस्य	शिक्षिका
७	लोकराज उपाध्याय	सदस्य	आयूर्वेद शाखा
८	सन्तोष पछाई	सदस्य	बाल क्लब
९	आउसे कामि	सदस्य	जेष्ठ नागरिक
१०	टेक हमाल	सदस्य	पत्रकार
११	धर्म बहादुर शाही	सदस्य	बुद्धिजिवि
१२	नरविर सार्की	सदस्य	वुद्धिजिवि
१३	अशोक भण्डारी	सदस्य सचिव	वडा सचिव सचिव

वडा नं ७ विपद् ब्यवस्थापन समिति

क्र सं	नाम	पद	प्रतिनिधित्व गरेको संस्था
१	तेज बहादुर जि सि	संयोजक	वडा अध्यक्ष
२	पदम कन्या कामी	सदस्य	कार्यपालिका सदस्य
३	औसरा रोकाया	सदस्य	वडा सदस्य
४	शान्त प्रसाद काफ्ले	सदस्य	वडा सदस्य
५	तन्जने रोकाया	सदस्य	वडा सदस्य
६	नगेन्द्र बहादुर शाही	सदस्य	स्वास्थ्य इकाई
७	धनलक्ष्मी घर्ती	सदस्य	कृषि विकास
८	रामकुशुम रोकाया	सदस्य	आइ एन एफ

९	लोक बहादुर कार्की	सदस्य	यूवा क्लब
१०	मकर बहादुर हमाल	सदस्य	राजनैतिक दल
११	सुदर्शन काफ्ले	सदस्य सचिव	वडा सचिव

वडा नं ८ बिपत ब्यवस्थापन

क्र सं	नाम	पद	प्रतिनिधित्व गरेको संस्था
१	धन बहादुर कामी	संयोजक	वडा अध्यक्ष
२	करजित सार्की	सदस्य	वडा सदस्य
३	गोल दमाई	सदस्य	वडा सदस्य
४	रामदेवी काफ्ले	सदस्य	वडा म सदस्य
५	चनाखी कुलाला	सदस्य	वडा द म सदस्य
६	दिपेन्द्र रोकाया	सदस्य	कोटघर मा वि प्र अ
७	जयलाल उपाध्याय	सदस्य	हे पो इन्चार्ज
८	धन बहादुर कार्की	सदस्य	प्रहरी चौकी गोठिज्यूला
९	पदम बहादुर हमाल	सदस्य	
१०	नवराज भट्ट	सदस्य	
११	कप्तान बहादुर भण्डारी	सदस्य	ने क पा एस
१२	कृष्ण बोगटी	सदस्य	
१३	महेन्द्र प्रसाद काफ्ले	सदस्य	ने म कि पा
१४	दिप बहादुर भण्डारी	सदस्य	रा प्र पा
१५	भिम प्रसाद भट्ट	सदस्य	राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टि
१६	रामकुशुम भण्डारी	सदस्य	
१७	शुभम न्यौपाने	सदस्य	
१८	रामकली सार्की	सदस्य	
१९	जुना शाही	सदस्य	
२०	कल बहादुर बुढा	वडा सचिव	सदस्य सचिव

परिच्छेद सात बन्दोबस्तीका सामग्री आँकलन तथा आवश्यकताको लेखाजोखा

कुनै पनि प्रकोपको कारण हुने विपद्जन्य घटनामा सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रबाट वितरण गरिने राहत सामग्रीहरू र तत्काल सेवा पु¥याउनका लागि चाहिने सरसामानहरू तलका तालिकाहरूमा उपलब्ध भएबमोजिम समावेश गरिएको छ ।

विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत रहेका सामग्रीगत स्रोतसाधनको वर्तमान अवस्था

समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र अन्तर्गत रहेका स्रोत, साधनको विवरण

नाम	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	ईलाका प्रहरी कार्यालय	गाँउपालिका	वडा नं. १	वडा नं. २	वडा नं. ३	वडा नं. ४	वडा नं. ५	वडा नं. ६	वडा नं. ७	वडा नं. ८
दमकल	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
एम्वुलेन्स	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
टिपर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जेसीबी डोजर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
स्काभेटर डोजर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
त्रिपाल	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
झुल	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
कम्बल	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
म्याटीक्स	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
ह्याभी एअर लिफ्ट ब्याग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
प्राथमीक उपचार सामाग्री	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पलाष्टिक बाल्टिन	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पलाष्टिक मग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
साबेल	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
नाईलन डोरी सुति डोरी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
फरुवा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

आरा	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
ग्ल	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
ठुलो ह्यामर	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
बन्चरो	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
कटन डोरी	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
लाईभ जाकेट	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
आल्मुनीयम बाल्टी	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
मेघा फोन	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
सेप्टी हेल्मेट	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
भिजिविलिटि भेष्ट	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
स्टेचर	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
प्लास्टीक पञ्जा	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
रेन सुट	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
गैटी	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
बेल्चा	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
दाउ	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
हसिया	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
कोदालो	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
टुमलेट	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
ट्यूव	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
रेन सुज	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
स्पेसल म्याटीक्स	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
आल्मुनीयम सिढी	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
हेड लाईट	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
बन्चीरुप	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
रुईस्ट ब्याग	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
थ्रो ब्याग	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o

फुट पम्प	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
मेटल टयाकं बाकस	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
ह्याण्ड माईक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अग्नी नियन्त्रक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
गमगुट	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
रेनकोट	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
हाड पञ्जा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
हथौडा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
साईरन	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
कृतीम गन	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
घन्टी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जुत्ता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
चटाई	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
Wire Cutter	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
Fire Rack Hoe	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
Fire Swatter	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
Fire Axe Hoe	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
Pulli	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
Silver coated Fire Safety suit	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
Power chain saw	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
Tent	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
Hand Torch	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
Hand Mike	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
Gull 5 Kg	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
Hydraulic Jack	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
Monkey Scarcer Gun	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

२. अन्य आवश्यकताहरु

पालिका अन्त्रगत विपद प्रतिकार्यका लागि थप आवश्यक पर्ने सामग्रीको विवरण निम्न अनुसार उल्लेख गरिएकोछ

क्र.स.	आवश्यक सामग्रीको विवरण	इकाई	आवश्यक संख्या	कैफियत
१	रबर बोट	सेट	२	
२	सिटि	सेट	२५	
३	हाते माइक	सेट	१०	
४	साइरेन	सेट	१०	
५	स्ट्रेचर	सेट	२५	
६	ईमर्जेन्सी टर्च लाईट	वटा	२५	
७	रवरको पञ्जा	सेट	२५	
८	थ्रो व्याग	वटा	१०	
९	प्राथमीक उपचार किट (सानो)	सेट	२०	
१०	खन्ती (सव्वल)	वटा	२०	
११	वेल्चा	वटा	२०	
१२	गैंती	वटा	२०	
१३	एयर लिफ्ट व्याग	वटा	१०	
१४	सेफ्टी भेष्ट	वटा	२०	
१५	हेड लाईट	वटा	२०	
१६	ीत्रपाल	वटा	५०	
१७	रवर म्याट्रेस	वटा	५०	
१८	वाल्टी	वटा	५०	
१९	सेल्टर किट	वटा	५०	
२०	शव वाहान	वटा	१	
२१	ईन्धनवाट चल्ने ज्याकह्याम्मर	वटा	१	
२२	खानेपानि ट्यांकी (५००० लिटर)	वटा	५	
२३	ईन्धनबाट चल्ने आरा	वटा	२	
२४	फ्लोरिस्सेन्ट ज्याकेट	वटा	२५	
२५	आगो निभाउने यन्त्र	वटा	२	
२६	घन	वटा	२०	
२७	फरुवा	वटा	२०	

२८	हँसिया	वटा	२०	
२९	व्हील चेएर	वटा	५	
३०	तस्ला	वटा	२०	

विपद् प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम

प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) को मुख्य उद्धेश्य प्रभावित समुदायको जीवन रक्षा र तत्कालीन क्षति तथा आवश्यकताको पहिचान गरि प्रतिकार्यका लागि आवश्यक तथ्याङ्क संकलन एवं विश्लेषण गर्नु हो । यस फाराम अनुसार संकलित सूचनाले विपद्को प्रारम्भिक चरणमा उपयुक्त निर्णय लिने कार्यका लागि आधार तय गर्नुका साथै विस्तृत रुपमा अतिरिक्त लेखाजोखा गर्नुपर्ने आवश्यकतालाई पहिल्याउने छ ।

यस लेखाजोखा फारमको प्रयोग नेपाल प्रहरी, गाउँपालीका प्रतिनिधि तथा स्थानीय रेडक्रस प्रतिनिधिको संलग्नतामा गरिने छ । आवश्यकता तथा उपलब्धताको आधारमा सर्वेक्षणका लागि मोवाईल एप्लीकेसनको प्रयोग गर्न सकिने छ ।

यस फाराममा उल्लेख गरिएका केही सूचनाहरु प्रभावित क्षेत्रको विपद् पूर्वका घटनासँग सम्वन्धित् छन् । आपत्कालिन अवस्थामा आवश्यक पर्ने महत्वपूर्ण जानकारी प्राप्त गर्न सकिनेछ । सहजै प्राप्त गर्न सकिने सूचनाहरुका लागि विपद् प्रभावित क्षेत्रका उच्च पदस्थ पदाधिकारीहरुलाई प्रश्न सोध्ने क्रममा धैरै समय न लिनु नै उपयूक्त हुन्छ ।

१. एउटा वडाको लागि एउटा फारम भरिने छ ।

२. लेखाजोखा टोलीबाट विभिन्न सुचनादाताहरुसंगको अन्तरवार्ता तथा प्रभावित क्षेत्रको अवलोकनगरी फाराम भरिने छ ।

३. यदि विवादास्पद सुचनाहरु प्राप्त भएको खण्डमा लेखाजोखा टोलीले उपयुक्त विचारका आधारमा फाराम भर्ने छ ।

४. प्रभावित मानिसहरुको संख्याको अनुमान गरि यी संख्याहरु उक्त क्षेत्रमा आवश्यकताको मात्रा पहिचान गर्न पहिलो सुचक हुनुका साथै निर्णय गर्न महत्वपुर्ण हुने छन् तर यी संख्या पूर्णरुपले वास्तविक नहुन सक्छन् ।

५. तल दिइएका विकल्पहरु नभएमा अन्य भन्ने कलमको अगाडी उल्लेख गर्नुहोला ।

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम (Initial Rapid Assessment, IRA)

१. घटनास्थलको जानकारी

प्रदेशको नाम :	जिल्लाको नाम :	गाउँ/नगरपालिकाको नाम :
वडा नम्बर :	सूचना संकलन मिति (गते/महिना/साल) :	

२. घटनास्थलको वस्तुस्थिति

विपद्को प्रकार	घटना घटेको मिति	घटना घटेको समय

मृतक	बेपत्ता	घाइते	विस्थापित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :	प्रभावित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :
महिला संख्या :	महिला संख्या :	महिला संख्या :		
पुरुष संख्या :	पुरुष संख्या :	पुरुष संख्या :		
वालवालिका संख्या :	वालवालिका संख्या :	वालवालिका संख्या :		
अन्य संख्या :	अन्य संख्या :	अन्य संख्या :		
जम्मा :	जम्मा :	जम्मा :		

विस्थापितहरु हाल बसिरहेको ठाँउ/संरचना	☐ विद्यालयः संख्या .... ☐ सार्वजनिक भवन संख्या	

	☐ सडक छेउ संख्या .... ☐ वन क्षेत्रः संख्या .... ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने) संख्या	

अहिले प्रभावित स्थानसम्म आवत-जावतको अवस्था	☐ ठिक छ ☐ कठिन छ ☐ वन्द छ	सवारी साधन/यातायात सेवा	☐ अवरुद्ब भएको ☐ अवरुद्ब नभएको

संचारको अवस्था	☐ अवरुद्ब भएको ☐ अवरुद्ध नभएको
विधुत	☐ अवरुद्ध भएको ☐ अवरुद्ध नभएको
संचित खाद्य सामग्री	☐ क्षति भएको (घरधुरी संख्या ....) ☐ क्षति नभएको (घरधुरी संख्या ....)
स्वास्थ्य सेवा	☐ सञ्चालनमा भएको (संख्या ....) ☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या......) तत्काल उपचारका लागि स्थानान्तरण गर्नुपर्ने भएमा, संख्याः .....
संचालननमा भएमा स्वास्थ्य सेवामा अत्यावश्यक प्राथमिक उपचारको लागि आवश्यक औषधी	☐ उपलव्ध छ ☐ उपलव्ध छैन
बिद्यालय	☐ सञ्चालनमा भएको (संख्या) ☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या) प्रभावित विद्यार्थीहरुको संख्या ....

खानेपानीको आपूर्ती	☐ सुचारु (अवरुद्ध नभएको) (संख्याः ...) ☐ अवरुद्ध भएको (संख्याः ...) प्रभावित घरधुरी संख्याः ...)
भौतिक संरचना	
निजी घर	☐ पूर्ण क्षति (संख्या ....) ☐ आशिंक क्षति (संख्या ....)
सरकारी कार्यालय / भवन	☐ पूर्ण क्षति (संख्या ....) ☐ आशिंक क्षति (संख्या ....)
कृषि बालीको क्षति	☐ क्षति (अनुमानित क्षेत्रफल .... (विघा / रोपनी)
पशु क्षति	☐ (अनुमानित संख्या...........)
अन्य क्षति	☐ पूर्ण क्षति (संख्या ....) ☐ आशिंक क्षति (संख्या ....)

फोहोर मैला व्यवस्थापनको अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य छ ☐ महामारीको संभावना छ
शौचालयको व्यवस्था छ ?	☐ सामान्य ☐ थप व्यवस्था गर्नुपर्छ (घरधुरी संख्या ......)

विशेष आवश्यकता (Special Requrement) भएका प्रभावितहरुको अनुमानित संख्या	
गभर्वती तथा सुत्केरी महिलाहरुको लागि आवश्यक सामग्रीहरु (डिगनिटी किट आवश्यक	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.............
५ वर्षसम्मका बालबालिकाको लागि आवश्यक पौष्टिक आहारा तथा सामग्रीहरु	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या..................
५ वर्ष भन्दा माथिका बालबालिकाको लागि आवश्यक सामग्रीहरु - (जस्तै शैक्षिक तथा वालमैत्री स्थल (Child frindly space)	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या..................
ज्येष्ठ नागरिकहरुका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या..................
अपांगता भएकाहरुका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या..................
असहाय/विरामीको संख्या	
मौसमको वर्तमान अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य ☐ प्रतिकुल

३. हालसम्म भएको राहत वितरणको अवस्था

राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम :	
राहत वितरण गरिएका सामग्रीहरुको नाम र परिमाण (पाल, त्रिपाल, चामल, कपडा, भाडाकुडा आदि)	
नगद/राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम :	

राहत (नगद/राहत सामग्री) पाउने परिवार संख्या :	
राहत (नगद/राहत सामग्री) नपाएका प्रभावित परिवार संख्या :	

४. तत्काल गर्नुपर्ने

स्थानान्तरण गर्न	☐ आवश्यक पर्ने संख्या .... ☐ आवश्यक नपर्ने	
आवश्यक पर्ने खाद्यान्न तथा गैर खाद्यान्न सामाग्री	☐ टेन्ट संख्या...... ☐ त्रिपाल संख्या..... ☐ म्याट्रिक्स संख्या........ ☐ कम्वल संख्या...... ☐ कपडा संख्या......... ☐ भाडाकुँडा संख्या...... ☐ तयारी खाना (दालमोठ, चिउरा, भुजा, चाउचाउ, विस्कुट कतिजना)	☐ खाद्यान्न (दाल, चामल, नून, तेल) परिमाण..............कति जना ☐ पिउने पानी............ ☐ अन्य..............

प्रभावित क्षेत्रमा कुनै अवाञ्छित गतिविधि (लैङ्गिक हंसा, यौन हिंसा, चोरी, लुटपाट)	☐ भएको ☐ नभएको ☐ भए प्रभावित व्यक्तिको अनुमानित संख्या
राहतका लागि नगद सहयोग गर्न सकिने अवस्था छ छैन	☐ छ ☐ छैन

५.घटनाको सूचना संकलन कार्यमा खटिएकाको विवरण

क्र.सं.	नाम, थर :	पद /संस्था :	सम्पर्क नम्बर :	टोलि नेताको नाम:	सूचना संकलन गरेको समयावधि (मिति र समय)	हस्ताक्षर

१.						
२.						
३.						

६. फारम भर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु

१. एउटा घटना/वडाको लागि एउटा लेखाजोखा फारमको प्रयोग गरिने छ ।

२. विपद् भएको २४ घण्टा भित्र गाउँ तथा नगरपालिका, नेपाल प्रहरी तथा स्थानीय रेडक्रसका प्रतिनिधि रहेको (लेखाजोखा) टोलीले फारम भर्नुपर्ने छ ।

३. टोलीले प्रभावित क्षेत्रको अवलोकन गरी सकेसम्म प्राथामिक सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ । द्धितिय सूचनाका लागि घटनाका जानकारसंग अन्तरवार्ता लिइ सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ ।

४. प्राप्त सूचनामा द्धिविधा भएमा टोलीले छलफल गरी अवस्थाका आधारमा अनुमानित विवरण फारममा भर्नुपर्ने छ ।

५. माथि उल्लिखित विकल्प बाहेक अन्य कुरा भर्नुपर्ने भए टोलीले भर्न सक्ने छ ।

अनुसूची -१ : स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण

क्र.सं.	नाम	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१	दामोदर प्रसाद आचार्य	अध्यक्ष	प्रमुख - कनकासुन्दरी गाउँपालिका	
२	प्रेमकली वुढा	उपाध्यक्ष	उप प्रमुख - कनकासुन्दरी गाउँपालिका	

अनुसूची -३ : सरोकारवाला निकायको पहिचान तालिका

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र	निकाय वा कार्यालयको नाम	कार्यरत प्रदेश/जिल्ला/गाउँ/ गाउँपालिका	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स, फोन, इमेल)	कैफियत
१		कनकासुन्दरी गाउँपालिका	कनकासुन्दरी गाउँपालिका			
		इलाका प्रहरी कार्यालय, कनकासुन्दरी	कनकासुन्दरी गाउँपालिका			
		नेपाल रेड्क्रस सोसाइटी	कनकासुन्दरी गाउँपालिका			
		कनकासुन्दरी बजार व्यव्थापन समिति	कनकासुन्दरी गाउँपालिका			
	कृषि	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, कृषि शाखा	कनकासुन्दरी गाउँपालिका			
		कनकासुन्दरी गाउँपालिका, पशु बिकाश शाखा	कनकासुन्दरी गाउँपालिका			
	स्वास्थ्य तथा पोषण	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा	कनकासुन्दरी गाउँपालिका			
		स्वास्थ्य चौकीहरू				
		कनकासुन्दरी गाउँपालिका, बहुक्षेत्रीय पोषण योजना	कनकासुन्दरी गाउँपालिका			
		स्वास्थ्यको लागि सक्षम प्रणाली	कनकासुन्दरी गाउँपालिका			
		INF नेपाल	कनकासुन्दरी गाउँपालिका			
		युनिसेफ नेपाल	कनकासुन्दरी गाउँपालिका			

	खानेपानी, सरसफाई	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा	कनकासुन्दरी गाउँपालिका			
		इलाका प्रहरी कार्यालय	कनकासुन्दरी गाउँपालिका			
		योजना अनुगमन तथा पुर्बधार बिकाश शाखा	कनकासुन्दरी गाउँपालिका			
		कनकासुन्दरी गाउँपालिका, गाउँपालिका कार्यपालिका	कनकासुन्दरी गाउँपालिका			
		कनकासुन्दरी गाउँपालिका, क्षिक्षा शाखा	कनकासुन्दरी गाउँपालिका			

अनुसूची -२ : विषयगत क्षेत्रको विवरण

१. समन्वय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१	संयोजक	गाउँपालिका	गाउँपालिका प्रमुख		
२	सह - संयोजक	गाउँपालिका	गाउँपालिका उप प्रमुख		
३	सदस्य	गाउँपालिका	विपद् व्यवस्थापन समिति		
४	सदस्य	गाउँपालिका	सूचना अधिकृत		
५	सदस्य	गाउँपालिका	विपद् सम्पर्क व्यक्ति		
६	सदस्य	इलाका प्रहरी कार्यालय	प्रमुख		
७	सदस्य	रेडक्रस	प्‌रतिनिधि		
८	सदस्य	युवा क्लव	प्रतिनिधि		
९	सदस्य सचिव	गाउँपालिका	प्रमुख प्रशसकीय अधिकृत		

२. प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१	संयोजक	गाउँपालिका	संयोजक - सामाजिक विकास समिति		
२	सदस्य	अस्पताल (गाउँपालिकामा भएका सबै)	प्रमुख		
३	सदस्य	स्वस्थ्य चौकी (गाउँपालिकामा भएका सबै)	प्रमुख		

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
४	सदस्य	विपद् क्षत्रमा काम गर्ने संघ संस्था	प्रतिनिधि		
५	सदस्य	स्वास्थ्य क्षेत्रमा काम गर्ने संस्था	प्रतिनिधि		
६	सदस्य	पोषण क्षेत्रमा काम गर्ने संस्था	प्रतिनिधि		
७	सदस्य	एम्बुलेन्स सेवा संचालन गर्ने संस्था	प्रतिनिधि		
८	सदस्य सचिव	गाउँपालिका	प्रमुख - स्वास्थ्य शाखा		

३. अस्थायी आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री र राहत व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१	संयोजक				
२	सदस्य				
३	सदस्य				
४	सदस्य				
५	सदस्य				
६	सदस्य				
७	सदस्य				
९	सदस्य				
१०	सदस्य				
११	सदस्य सचिव				

४. खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्छता प्रवर्धन विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१	संयोजक				
२	सदस्य				
३	सदस्य				
४	सदस्य				
५	सदस्य सचिव				

५. संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१	संयोजक				
२	सदस्य				
३	सदस्य				
४	सदस्य				
५	सदस्य				
६	सदस्य				
७	सदस्य				
८	सदस्य				
९	सदस्य				
१०	सदस्य				
११	सदस्य				
१२	सदस्य सचिव				

६. विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१	संयोजक				
२	सदस्य				
३	सदस्य				
४	सदस्य				
५	सदस्य				
६	सदस्य सचिव				

७. जीविकोपार्जन पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद		

१	संयोजक				
२	सदस्य				
३	सदस्य				
४	सदस्य				
५	सदस्य				
६	सदस्य				
७	सदस्य सचिव				

अनुसूची -४ : उपलब्ध स्रोत साधनहरूको विवरण

विषयक्षेत्र	स्रोत, साधन/उपकरण/जनशक्ति	सङ्ख्या वा परिमाण	भण्डारणस्थल/रहेको स्थान
समग्र व्यवस्थापन/ सूचना खोज तथा उद्धार	दमकल (आवश्यक औजार सेट सहित)	०	
	एक्साभेटर (जेसिवि)	०	
	लाईफ ज्याकेट	२१	
	क्लाइम्बिङ डोरी	२ रोल	
	सेफ्टि हेल्मेट	६	
	रवर बुट	१००	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा
	स्ट्रेचर	१००	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, अन्तर्गत स्वास्थ्य संस्थाहरु
	मेगा ह्याण्ड माइक	१	हाटसिंजा स्वास्थ्य चौकी
	ईमर्जेन्सी टर्च लाईट		
	आगो निभाउने यन्त्र	०	
	साईरन	०	
	रवरको पञ्जा	१०० जोडी	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा
	थ्रो व्याग	२०० थान	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा
	प्राथमिक उपचार किट	१४	कनकासुन्दरी गाउँपालिका अन्तर्गत स्वास्थ्य संस्था
खाद्यान्न तथा कृषि	किटनाशक विषादी	०	
	चामल	०	
	नुन, तेल प्याकेट	०	
	फाष्टफुड प्याकेट	०	

विषयक्षेत्र	स्रोत, साधन/उपकरण/जनशक्ति	सङ्ख्या वा परिमाण	भण्डारणस्थल/रहेको स्थान
	दाल	०	
स्वास्थ्य तथा पोषण	स्यानीटरी प्याड	५०० प्याकेट	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा, शिक्षा शाखा
	इमेरजेन्सी किट	०	
	ह्याण्डवास तथा साबुन	१००	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा
	पिपिई सेट/गाउन	२००	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा
	सर्जिकल ग्लोब	३०० जोडी	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा
	स्यानीटाईजर	१० लिटर	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा
	क्लोरिन पाउडर	१५ किलो	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा
	मेडिसिन	पर्याप्त	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा
	आर.एल. वोटल	२०	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा
	प्राथमिक उपचार बाकस/किट	१४	कनकासुन्दरी गाउँपालिका अन्तर्गत स्वास्थ्य संस्था
खानेपानी, सरसरफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन	पियुष	०	
	एक्वाट्याब	०	
	पि.ए.भाइल	०	
	पानी जाँच्ने किट	०	
	पाईप तथा फिटिङ्स	०	
	अस्थाई शौचालयसेट	०	
	सरसफाइ किट/सेट	०	

विषयक्षेत्र	स्रोत, साधन/उपकरण/जनशक्ति	सङ्ख्या वा परिमाण	भण्डारणस्थल/रहेको स्थान
आपत्कालिन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री क्वारेण्टाइन व्यवस्थापन	इन्धनबाट चल्ने आरा/ह्याक्सा (Hacksaw)	०	
	खन्ती (सव्वल)	५	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, जिन्सी शाखा
	गैंति र वेल्चा सेट	५ सेट	
	एयर लिफ्ट ब्याग	०	
	त्रिपाल/टेन्ट	१००	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा
	भाँडाकुँडा सेट	०	
	जस्तापाता	०	
जनशक्ति (खोज उद्धारकर्की तथा स्वास्थ्यकर्मी)	गाउँपालिका द्रुत प्रतिकार्य टोली	१ टोलि	गाउँपालिका, गाउँपालिका प्रहरी
	वडा, समुदाय वा स्वास्थ्य संस्था स्तरीय द्रुत प्रतिकार्य टोली	८ वटा	सबै वडाहरू तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा
	स्वास्थ्यकर्मिहरू	४५ जना	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा तथा वडाका स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत
	नेपाल प्रहरी	६ जना	कनकासुन्दरी गाउँपालिका कनकासुन्दरी चोक
	शसस्त्र प्रहरी	-	
	नेपाली सेना	-	
	तालिम प्राप्त नेपाल रेडक्रस सोसाईटीका उद्दारकर्मिहरू	-	

नोट: स्रोत सामग्रीहरुको विषयक्षेत्रबाट प्राप्त विवरण अनुसार अभिलेख अद्यावधिक गर्ने कार्य विपद् व्यवस्थापन शाखाले नियमित रुपमा गर्नेछ।

अनुसूची - ५: अनुगमन तथा मूल्यांकन फारम

क्रसं	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य गतिविधि	मुख्य जिम्मेवार निकाय समिति	कार्यान्वयनको अवस्था	कमि कमजोरी	सुझाव

सन्दर्भ सामग्रीहरु

नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०७६), विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६: नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।

नेपाल सरकार, कानून सेवा आयोग (२०७५), जनस्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७५ र नेपाल स्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०७५: नेपाल सरकार, कानून सेवा आयोग, काठमाण्डौ ।

नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०७५), विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८ – २०३०: नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ।

नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०७५), विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५: नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ।

नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०७३), गोरखा भूकम्प -२०७२ अनुभव र सिकाई: नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।

नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०७६), राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७० (प्रथम संशोधन २०७५): नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।

नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०६७), विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ (प्रथम संशोधन २०७६): नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।

नेपाल सरकार, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय (२०७४), स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४: नेपाल सरकार, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।

नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय (२०७१), विपद् व्यवस्थापन दिग्दर्शन: नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।

नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय (२०७५), विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना (नमूना): नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।

कनकासुन्दरी गाउँपालिका, डिजिटल गाउँपालिका प्रोफाईल: कनकासुन्दरी गाउँपालिका कार्यपालिकाको कार्यालय, नवलपरासी ।

कनकासुन्दरी गाउँपालिका, डिजिटल स्वास्थ्य प्रोफाईल: कनकासुन्दरी गाउँपालिका कार्यपालिकाको वेभसाइट https://103.233.56.101

स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति

कनकासुन्दरी गाउपालिका, जुम्ला